

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar.

Postcheekrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Het voorrecht van artikel 20, 5° van de Hypotheekwet

1. Wetgeving.

Artikel 20, 5°, van de hypotheekwet luidt als volgt :

« De schuldvorderingen, op bepaalde roerende goederen bevoorrecht, zijn :

5° De prijs van niet betaalde roerende voorwerpen, indien zij nog in het bezit zijn van de schuldenaar, onverschillig of hij met of zonder tijdsbepaling gekocht heeft.

Het door de nummers 4 en 5 ingestelde voorrecht houdt op te gelden, indien die roerende voorwerpen door bestemming of incorporatie onroerend geworden zijn, behalve wanneer het gaat over machines en toestellen die in de nijverheidsinrichtingen gebruikt worden.

In dat geval en voor die voorwerpen, blijft het voorrecht behouden gedurende vijf jaren, te rekenen van de levering ; het zal echter slechts gelden voor zover binnen vijftien dagen na deze levering, de akte waaruit de verkoop blijkt, overgeschreven werd op een bijzonder register, gehouden op de griffie van de rechtbank van koophandel van het arrondissement, waar de schuldenaar zijn woonplaats heeft en, bij gebreke van woonplaats, op de griffie van de rechtbank van koophandel van het arrondissement waar de schuldenaar zijn verblijfplaats heeft. De griffier van de rechtbank is gehouden van deze overschrijving kennis te geven aan al wie er om verzoekt. De levering wordt bewezen door de boeken van de verkoper, behoudens het tegenbewijs... »

2. Draagwijdte van het voorrecht.

Dit artikel kent dus aan de verkoper van roerende voorwerpen een voorrecht toe wegens niet-betaling van de koopprijs :

a) zolang de verkochte goederen nog in het bezit zijn van de schuldenaar van de prijs, d.w.z. de koper ;

b) zolang die goederen nog kunnen geïdentificeerd worden ;

c) zolang die goederen niet onroerend zijn geworden door bestemming of door incorporatie.

Of al dan niet de eerste twee voorwaarden vervuld zijn, kan gewoonlijk nogal vlug worden uitgemaakt, wat evenwel niet kan gezegd van de derde voorwaarde, althans voor zover het de roerende goederen betreft,

die onroerend zouden geworden zijn door bestemming. Alhoewel het niet onze bedoeling is de omstandigheden uit te diepen waarin een roerend goed als onroerend door bestemming dient beschouwd, toch achten wij het opportuun er op te wijzen dat principieel drie voorwaarden dienen vervuld :

a) de eigenaar van het roerend en van het onroerend goed moeten één en dezelfde persoon zijn.

b) het roerend goed moet nuttig zijn voor de exploitatie van het bedrijf en

c) de eigenaar moet met dit doel het roerend goed aan het onroerend verbonden hebben.

De lezer zal onmiddellijk inzien dat de sub b) vermelde voorwaarde zeer veel mogelijkheden biedt tot discussie. Ten exemplatieve titel weze vermeld dat voor de landbouwexploitaties het landbouwgereedschap en de landbouwtractors als onroerend door bestemming worden beschouwd terwijl voor de nijverheids- en handelsexploitaties wordt aangenomen dat de machines (die ook onroerend kunnen zijn door incorporatie), de paarden, de camions en de voertuigen waardoor de produkten van het bedrijf aan de cliënten geleverd worden, als onroerend door bestemming dienen aangezien te worden (1).

Wat de goederen betreft die onroerend geworden zijn door incorporatie is het feit van de incorporatie alleen voldoende om aan dit goed zijn roerend karakter te doen verliezen. Enkel dient er hier de aandacht op gevestigd dat de eigenaar van het roerend en van het onroerend niet één en dezelfde persoon moeten zijn : de incorporatie kan dus zowel geschieden door een vruchtgebruiker, een pachter of een huurder en zelfs door een derde, als door de eigenaar van het onroerend goed zelf.

Het artikel in kwestie bepaalt dat dit voorrecht ophoudt te gelden zodra die goederen — waarvan de prijs niet is betaald — onroerend geworden zijn door bestemming of door incorporatie, behalve wanneer die goederen machines of toestellen zijn die gebruikt worden in nijverheidsinrichtingen.

3. Wat dient men te verstaan door « machines en toestellen gebruikt in nijverheidsinrichtingen » ?

Zonder enige twijfel staat vast dat de verkopers van machines of toestellen die in commerciële inrichtingen

gebruikt worden niet van het voorrecht van artikel 20, 5°, van de hypotheekwet kunnen genieten.

Het Hof van Beroep van Gent heeft op 2 februari 1930 (2) zeer duidelijk de nadruk gelegd op de noodzakelijkheid van het *nijverheidskarakter* van de inrichtingen: « L'industrie est une branche de l'activité humaine qui a pour objet l'appropriation des matières premières à toutes sortes d'usages et qui s'exerce dans des établissements qualifiés industriels, généralement appelés: usines, manufactures, ou fabriques. Le législateur de 1851 n'a pas entendu étendre le sens des mots « établissements industriels » et en permettre l'application à toute exploitation commerciale qui aurait dans l'avenir fait emploi de machines ou appareils, même au cas où dans une langage devenu courant, l'ensemble de certaines exploitations commerciales, aurait été improprement appelé: industrie, telle l'industrie hôtelière. »

Van deze stelling uitgaande weigerde het Hof het voorrecht toe te kennen aan de verkoper van een lift dewelke in een hotel-restaurant was geplaatst, omdat de lift niet bestemd was om in een fabriek gebruikt te worden, aldus ook het voorbeeld volgend van een vonnis van de rechtbank van koophandel te Brussel van 18 maart 1905 (3).

In dezelfde zin heeft ook het Hof van Beroep van Luik een arrest gevelde in 1928 (4), en beslist dat het voorrecht van artikel 20, 5°, niet kan ingeroepen worden door iemand die een vrachtwagen koopt aan een kolenhandelaar. Het arrest steunde zich op de overweging dat het bedrijf, door een kolenhandelaar uitgebaat, een handelsexploitatie is en geen nijverheidsinrichting.

Deze rechtspraak hebben wij alleen aangehaald om er op te wijzen dat het steeds machines en toestellen moeten zijn die bestemd zijn om gebruikt te worden in *nijverheidsinrichtingen*. Wij zeggen wel « *bestemd zijn* » om in nijverheidsinrichtingen gebruikt te worden, daar *het gebruik zelf* in die inrichtingen niet strikt vereist is. Wel is het onontbeerlijk dat zij *noodzakelijk* zijn voor de uitbating van het bedrijf, of alleszins op het ogenblik van de aankoop daartoe voorbestemd waren (5). Een arrest van het Hof van Beroep van Luik van 17 februari 1909 (6) heeft dit principe aanvaard. Zo ook een recent vonnis van de rechtbank van koophandel te Antwerpen, dd. 10 november 1954 (7). Laatstgenoemd vonnis is gesteund op volgende interessante motivering: « Overwegende dat de curator eindelijk laat gelden dat aangeefster het voorrecht niet mag inroepen omdat de tractor en de aanhangwagen na december 1953 niet meer gebruikt werden voor de uitbating van de nijverheid van de failliete firma, maar door deze laatste aangewend werden tot het vervoer van goederen van de... (andere firma). »

Dat hier ook het betoog van de curator faalt, *mits het niet van de koper mag afhangen de bestemming van de verkochte zaak te wijzigen met het gevolg dat het verworven voorrecht van de verkoper zou vervallen*;

Dat deze feitelijke wijziging zonder invloed blijft op het voorrecht; dat, *inderdaad, het niet noodzakelijk is voor het behoud van het voorrecht dat de koper de machines en toestellen gebruikt en dat de wet het behoud van het voorrecht niet onderwerpt aan de verwezenlijking van het industrieel gebruik*;

Dat het bevoorrecht karakter van de schuldvordering van aangeefster dus wel moet erkend worden... »

Alleen is dus vereist dat op het ogenblik van de aankoop de machine of het toestel normaal moet dienen om in de nijverheidsinrichting van de koper gebruikt te worden. Dat de koper het nadien niet gebruikt in de nijverheidsinrichting doet geen afbreuk

aan het behoud van het voorrecht. Wanneer evenwel de verkoper op het ogenblik van de verkoop wist dat de machine of het toestel niet diende om in de nijverheidsinrichting van de koper gebruikt te worden, kan het voorrecht niet ingeroepen worden (8).

4. Formaliteiten om het voorrecht in stand te houden.

De verkoper moet er zorg voor dragen dat binnen de vijftien dagen na de levering de akte die de verkoop vaststelt, overgeschreven wordt ter griffie van de rechtbank van koophandel van de woon- of verblijfplaats van de schuldenaar.

Over het algemeen neemt men aan, zowel in de rechtsleer als in de rechtspraak, dat de factuur of een copie van de factuur als « akte die de verkoop vaststelt » kan gelden, zodat de overschrijving van de factuur zou voldoende zijn. Alhoewel volgens sommige rechtsleer niet vereist, toch is het aan te raden dat de koper de factuur accepteert. De voorwaarden van de verkoop moeten er nochtans niet op voorkomen (9).

De periode binnen dewelke de overschrijving dient te geschieden, nl. binnen de vijftien dagen na de levering — daardoor verstaat men de materiële afgifte — moet streng nageleefd worden.

Artikel 546 al. 3 van het Wetboek van Koophandel bepaalt verder dat de levering — behoudens bewijs van het tegendeel — bewezen wordt door de boeken van de verkoper. Het ogenblik van de levering valt evenwel niet altijd strikt genomen samen met de materiële afgifte.

Zo neemt men aan — eens de machine geleverd — en wanneer deze nog moet gemonteerd worden bv. dat de periode van vijftien dagen maar eerst begint te lopen nadat de montage gedaan is.

Vermits men nu door de levering « de materiële afgifte » verstaat zal het voorrecht ook nog tijdig kunnen overgeschreven worden bij levering van machines uit het buitenland, dit vanzelfsprekend voor zover de buitenlandse verkoper het voorrecht kan inroepen.

5. Rang van het voorrecht met betrekking tot andere geprivilegieerde schuldeisers.

A. Samenloop met een hypothecaire schuldeiser.

Artikel 12 van de hypotheekwet bepaalt dat de schuldeiser die een voorrecht kan inroepen steeds de hypothecaire schuldeiser in rang voorafgaat, zodat het zonder belang is of de hypotheek vóór of na het voorrecht werd gevestigd. Dit veronderstelt evenwel dat al de voorwaarden en eventueel al de formaliteiten, voorgeschreven door artikel 20, 5°, zijn vervuld.

Deze samenloop is niet zo denkbeeldig, vooral wanneer het een verkoper betreft van machines en toestellen die in nijverheidsinrichtingen worden gebruikt. Laatstgenoemde machines en toestellen zijn immers gewoonlijk hetzij door bestemming hetzij door incorporatie onroerend geworden, in welk geval de samenloop met een hypothecaire schuldeiser gemakkelijk kan plaats hebben. Zelfs zal het voorrecht blijven bestaan — en derhalve de hypotheek primeren — wanneer eventueel tengevolge van een uitwinningprocedure het gebouw en de daarin geplaatste machines als één geheel worden verkocht. Een deskundige zal in dit geval, zo nodig, de waarde van de machines en toestellen schatten (10).

B. Samenloop met de algemene voorrechten.

De bijzondere voorrechten — waaronder het voor-

recht van de verkoper — gaan steeds — aldus artikel 26 van de Hypotheekwet — de algemene voorrechten vooraf behalve de gerechtskosten en de begrafenis-kosten.

C. Samenloop met sommige andere bijzondere voorrechten.

1. *Met pandhoudende schuldeisers, verhuurders en de schuldeisers die een inschrijving hebben op de handelszaak.*

Overeenkomstig artikel 23 van de Hypotheekwet gaan deze geprivilegieerde schuldeisers de niet-betaalde verkoper in rang vooraf, behalve wanneer de verkoper deze schuldeisers op het ogenblik van de inpandneming of op het ogenblik dat de verkochte goederen in het verhuurde gebouw werden geplaatst, verwittigd heeft dat de prijs nog niet werd betaald.

De verkoper moet dus niet alleen de formaliteiten vervullen voorgeschreven door artikel 20, 5°, maar ook die geprivilegieerde schuldeisers verwittigen. Een arrest van het Hof van Cassatie van 22.9.1938 heeft uitdrukkelijk de naleving van beide artikelen (20, 5° en 23) geëist zo de verkoper op de pandhoudende schuldeiser wil bevoorrecht zijn. Verwittigt hij derhalve de verkoper niet dan zal hij desgevallend in rang voorafgegaan worden wat de latere opbrengst betreft van de door hem verkochte goederen — door de verhuurders en de pandhoudende schuldeisers.

De banken en kredietinstellingen die soms financieringen toestaan tegen subrogatie in het voorrecht van de verkoper, hem toegekend door artikel 20, 5°, dienen derhalve op dit ogenblik na te gaan of er verhuurders of pandhoudende schuldeisers zijn die op de verkochte goederen eventueel ook een voorrecht zouden kunnen doen gelden. Dat er een inschrijving bestaat op de handelszaak van diegene die de goederen gekocht heeft zal gemakkelijk kunnen nagegaan worden door een hypotheekcertificaat te lichten; ook zal men wel weten of de gekochte goederen in een gehuurd gebouw worden ondergebracht. Bij de financiering van machines en toestellen die gewoonlijk wel belangrijk zijn, zullen dus de banken of kredietinstellingen best doen met de door artikel 23 voorgeschreven formaliteit rekening te houden, zonder, dit spreekt van zelf, de formaliteiten van artikel 20, 5°, te verzuimen.

Het risico blijft evenwel altijd bestaan dat de handelszaak — waaronder eventueel de machines en toestellen —, na het afsluiten van de financiering wordt in pand gegeven, waardoor het voorrecht van de verkoper of van degene die in zijn rechten gesubrogeerd werd, door de pandhoudende schuldeiser zal gepremerd worden. Aan dit risico kan niet ontkomen worden, daar het de verkopers of banken of kredietinstellingen niet mogelijk is, regelmatig hypotheekcertificaten betreffende de handelszaak te lichten.

Omwille van het laatstbedoelde risico beseffen wij dan ook niet waarom in het wetsvoorstel van volksvertegenwoordiger Nossent betreffende de afstand en de inpandstelling van de handelszaak (Parl. Stuk, Kamer, 28-6-1956 nr. 576 I) geen oplossing wordt voorzien. Artikel 22 al. 2 van dit wetsvoorstel luidt immers

als volgt: « Le privilège concédé sur fonds de commerce prend rang :

2. après : b) celui du vendeur à crédit d'objets mobiliers autres que marchandises et matières premières lorsqu'il a donné au créancier privilégié sur fonds de commerce, avis que ces objets n'ont pas été payés ; cet avis sera donné par lettre recommandée à la poste, avec accusé de réception ; il mentionnera le montant et la durée du crédit et, le cas échéant, la date et le greffe où la transcription prévue par l'alinéa 3 du 5° de l'article 20 de la loi du 16 décembre 1851, a été faite. »

Deze tekst laat het risico, waarvan hierboven sprake, voortbestaan. Wanneer er immerq's geen inschrijving op de handelszaak bestaat op het ogenblik dat de overschrijving op de griffie van de rechtbank van koophandel wordt gedaan, kan de verkoper of de kredietinstelling die in zijn rechten is gesubrogeerd geen zekerheid hebben nopens de doeltreffendheid van het voorrecht tegenover een later ingeschreven schuldeiser op de handelszaak.

Het ware normaal dat in dit wetsvoorstel de rang van dit voorrecht zou bepaald worden :

a) tegenover de *ingeschreven* schuldeisers op de handelszaak en

b) tegenover de schuldeisers aan wie de handelszaak *later* wordt in pand gegeven.

Zo zou men bv. kunnen voorzien dat het voorrecht van de verkoper het voorrecht van de op de handelszaak ingeschreven schuldeiser primeert op voorwaarde dat hij laatstgenoemde binnen een bepaalde termijn ervan verwittigt dat het verkochte voorwerp niet werd betaald. Tegenover de schuldeisers die later nog een inschrijving op de handelszaak nemen zou men kunnen voorzien dat hier het voorrecht van de verkoper altijd zou primeren, wat ook niet meer dan billijk zou zijn, daar de niet betaalde voorwerpen de waarde van de handelszaak toch zijn komen vermeerderen.

Wellicht zijn er ter zake ook nog andere suggesties die kunnen naar voren gebracht worden, maar alleszins achten wij het ten zeerste gewenst dat voor een dergelijk belangrijke waarborg een oplossing zou worden gevonden die zowel de ene als de andere soort van schuldeisers op dit punt definitief bescheid geeft. Naar onze mening staat vast dat billijkheidshalve de voorkeur dient gegeven aan de niet-betaalde verkoper of aan diegene die in zijn rechten is gesubrogeerd.

J. VAN DOORSLAER,

Juridisch adviseur bij de
N.V. Kredietbank.

- (1) De Page, t.V. nr. 676.
- (2) Gent, 2-2-1935, Pand. Pér. 59.
- (3) Brussel, 18-3-1905, Jur. Comm. Brux. 208.
- (4) Luik, 21-5-1928, Rev. des faill. 1929, 281.
- (5) R. Piret, Le droit au prix du vendeur de meubles corporels et ses garanties 1941, nr. 40.
- De Page, t. VII nr. 221; Frédéricq, VII, blz. 600.
- (6) Luik, 17-2-1909, Pas. 1910, II, 66 en vlg.
- (7) Antwerpen, 10-11-1954, R.W. 30-1-1955, 945 en vlg. met nota van A. Dieryck.
- (8) R. Piret, idem, blz. 88.
- (9) R. Piret, idem, blz. 92.
- (10) Rb. van Turnhout, 3-10-1954 — R.W., kol. 942-943.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

Het passend taalevenwicht in het Rijksbestuur

De Vaste Commissie voor Taaltoezicht als hoedster van het Vlaams overheidspersoneel

De wet op het gebruik der talen in bestuurszaken bepaalt dat een passend evenwicht moet in acht genomen worden bij het vaststellen van het getal der betrekkingen die aan de kandidaten van de Vlaamse en van de Franse taalgroep worden voorbehouden.

De wet omschrijft het begrip « passend evenwicht » niet, zodat de administratie aan geen criteria gebonden is en, derhalve, de getalsterkte van de kandidaten van beide taalgroepen willekeurig kan bepalen. De Rijksadministraties beschikken in dit verband over een discretionnaire macht, en de beoordeling van het evenwicht ontsnapt aan de controle van de Raad van State (1).

Wanneer de administratie de verhouding vastlegt van het aantal betrekkingen der Nederlandstalige en Franse taalgroepen brengt zij doorgaans een verhouding tot stand welke het Franstalig personeel bevoordeligd.

Uit een telling van het Rijkspersoneel van de hoofdbesturen blijkt dat er in 1953 7.895 Vlaamse ambtenaren in dienst waren, tegenover 8.798 Franstaligen, d.i. 47,30 % tegenover 52,70 % (2).

De Rijksbesturen leggen doorgaans een verkeerde maatstaf aan om het evenwicht van de taalrollen te bepalen. Zij vragen zich af: « Hoeveel van mijn geadministreerden schrijven mij in het Nederlands en in het Frans? » en het spreekt vanzelf dat, ingevolge de vergaande verfransing van het handels- en nijverheidsleven in het Vlaamse land, op deze vraag een numeriek overwicht van de Franse taalrol op de Vlaamse taalrol opgebouwd wordt.

Maar de vraag is slecht gesteld. Zij is slechts juist door de door de administratie te behandelen zaken welke in de Brusselse agglomeratie hun oorsprong vinden. Met betrekking tot de in het Vlaamse land gelocaliseerde zaken moet de administratie zich afvragen: « Hoeveel van mijn geadministreerden zijn in de Vlaamse taalstreek gevestigd? »

Ingevolge het demografisch overwicht van de Vlaamse bevolking moet het antwoord op de aldus gestelde vraag ten gunste van een rijkere stoffering van de Vlaamse taalrollen uitvallen.

* * *

De verdeling van het werk tussen Vlaamse en Franstalige agenten geschiedt doorgaans op grond van de verkeerde maatstaf.

Vermits de getalsterkte van de Franse taalrol die van de Vlaamse taalrol overtreft zijn er minder aanwervingen en bevorderingen van Vlaamse overheidsagenten.

De benadeelde Vlaamse overheidsagenten zijn echter niet weerloos om zich tegen deze achteruitstelling te verzetten. Zij kunnen de promotievoorstellen aanvechten en hun bezwaarschriften steunen op het verwaarlozen van het passend evenwicht. De indieners van de bezwaarschriften worden echter heel gemakkelijk met een kluitje in het riet gestuurd daar zij niet over de nodige gegevens beschikken om het argument « dienstreden », waarachter de administratie schuil gaat, te weerleggen.

Doch de wet op het gebruik der talen in bestuurszaken geeft de ambtenaren en beambten die zich ver-

ongelijkt achten een meer geschikt middel in de hand dat een onderzoek van de ernst van de ingeroepen « dienstreden » waarborgt: de Vaste Commissie voor Taaltoezicht.

De Vaste Commissie voor Taaltoezicht is een instelling, welke als opdracht heeft op de toepassing van de taalwet te waken. Zij onderzoekt te dien einde de bij haar ingediende klachten en vraagt daarover rapport aan de betrokken minister. Wanneer haar onderzoek voltooid is, maakt zij de minister de opmerkingen over welke zij meent te moeten doen (bestuurlijke taalwet, art. 13 par. 1 en 4).

Wanneer een stevig gemotiveerde klacht aan de Vaste Commissie wordt overgemaakt, moet de betrokken administratie antwoorden op de lastige vragen welke haar door de commissie gesteld worden. Na onderzoek van de zaak geeft de commissie haar advies te kennen.

Weliswaar bindt het oordeel van de commissie de administratie niet (3), doch de indieners van bezwaarschriften kunnen zich op dit advies beroepen om hun aanspraken te behouden. Een voor de administratie ongunstig advies van de taalcommissie brengt in ieder geval de administratie in een lastig parket en werkt als een aansporing om aan het begane onrecht een einde te stellen en om in de toekomst minder willekeurig te werk te gaan.

De Vaste Commissie voor Taaltoezicht is een instelling welke dank zij het vooroorlogs Vlaams Verbond van het Personeel der Openbare besturen (V. V. P. O. B.) tot stand gekomen is.

Toen het ministerie Jaspar in 1931 het regeringsontwerp over de wet op het gebruik der talen in bestuurszaken neerlegde, werd het oordeel van het V. V. P. O. B. in een motie van 17 mei 1931 als volgt uitgedrukt:

« Het Vlaamsch Verbond van het personeel van de openbare besturen is van oordeel:

» 1. Dat, na onderzoek, het wetsontwerp Jaspar een onding (sic) is;

» 2. Dat alleen het taalstatuut, hetwelk eensluidend aangenomen werd door het Waalsch en het Vlaamsch personeel der openbare besturen, de gewenschte eentaligheid huldigt van laag tot hoog, zoowel in het hoofdbestuur als in de uitvoerende diensten;

» 3. Dat, met het oog op de verwezenlijking van dit statuut, het noodig is dadelijk maatregelen te treffen tot inschrijving van Vlaamse ambtenaren in de hoofdbesturen, en tot verwijdering uit Vlaanderen van het personeel dat het Nederlandsch niet machtig is;

» 4. Dat onmiddellijk een interministerieele even-tallige taalcommissie dient ingericht, op denzelfden voet als deze die werkzaam is in de departementen van Verkeerswezen en van Posterijen, Telegrafien en Telefonen;

» 5. Dat deze commissie tevens behoorlijk vertegenwoordigd moet zijn in alle instellingen, die over algemeene landsbelangen beslissen;

» Verzoekt:

» de Vlaamsche parlementairen geen rekening te houden met het wetsontwerp Jaspar en ons taalstatuut » te verdedigen;

» Besluit :

» deze motie over te maken aan de Regeering, alsmede » aan de Voorzitters van Kamer en Senaat en bekend » te maken in de Pers. » (4)

Sommige van deze doeleinden werden bereikt dank zij het krachtig optreden van het Verbond van het Vlaams personeel van de openbare diensten, en name-
lijk punt 4 waar de oprichting van de thans besproken Vaste Commissie voor Taaltoezicht geëist werd.

Eén jaar na het verschijnen van deze motie werd dit bekomen, niettegenstaande het verzet van eerste minister Jaspar, zoals uit volgend uittreksel uit de parlementaire annalen blijkt (5) :

Van Cauwelaert : De ervaring heeft ons geleerd dat men niet zijn vertrouwen blindelings aan hogere ambtenaren mag verpanden, ja zelfs niet aan de regering. Daarom stellen wij aan de Kamer voor een toezichtscommissie in te stellen welke aan de Kamer jaarlijks verslag zal uitbrengen over haar bevindingen.

Jaspar : Een gerechtelijke raadsman van de regering !

Van Cauwelaert : Neen, mijn beste minister, geen gerechtelijke raadsman van de regering.

Jaspar : Een substitutie van de wetgevende aan de uitvoerende macht !

Van Cauwelaert : U zult uw opwerpingen uiteenzetten, mijn beste minister, maar ik meen ze gemakkelijk te kunnen weerleggen.

De toezichtscommissie welke wij verlangen is niet met een parlementaire commissie te vergelijken, welke een werkelijk rechterlijk gezag heeft met onderzoeksmacht. Het volstaat dat er een commissie besta welke kennis neemt van de mededelingen van particulieren en jaarlijks een verslag uitbrengt over de toepassing van de wet, haar uitslagen, en haar gebeurlijke verbeteringen. Ik ben ervan overtuigd dat dit verslag onder alle opzichten een heilzame invloed zal uitoefenen : heilzaam omdat het de ambtenaren op hun hoede zal stellen tegen al te ernstige inbreuken op hun taalphlicht...

* * *

Bestuurlijke richtlijnen hebben bepaald hoe bezwaarschriften bij de taalcommissie ingediend kunnen worden. Deze richtlijnen gaan van de dienst taaltoezicht van het ministerie van binnenlandse zaken uit, waar de belanghebbende ambtenaren en beambten ophelderingen kunnen verkrijgen.

Deze richtlijnen bepalen dat de Vaste Commissie voor Taaltoezicht bevoegd is om de van ambtenaren en beambten uitgaande bezwaarschriften te onderzoeken en voorstellen te doen in verband met het passend gevolg dat eraan moet voorbehouden worden.

Verder bepalen deze richtlijnen dat de administratie haar personeelsleden volledige vrijheid moet laten rechtstreeks (d.i. zonder de hiërarchische weg te volgen) hun grieven op taalgebied bij de commissie ahangig te maken voor zover hun persoonlijke loopbaan ermee gemoeid is.

Klachten betreffende vastgestelde overtredingen van de taalwet in het uitoefenen van hun functie mogen slechts langs de hiërarchische weg ingediend worden.

* * *

Hoe de Vaste Commissie voor Taaltoezicht te werk gaat moge blijken uit volgend uittreksel uit het jaarverslag van de vaste taalcommissie over de jaren 1950 en 1951 (6) :

« Een ambtenaar van de Nederlandse taalrol van » het Bestuur der Posterijen beklagde er zich over dat » het ambt van eerstaanwezend inspecteur dat voor- » zien is in het kader van de Algemene Inspectie der » Posterijen en wiens titularis als adjunct fungeert » van de inspecteur-generaal, aan een Franstalig » ambtenaar toegekend werd.

« Het verslag dat het Ministerie van Verkeerswezen » dienaangaande liet geworden, deed enkel uitschijnen » dat bedoelde betrekking beter ware voorzien gewor- » den bij de 1ste gewestelijke directie en dat over- » wogen werd ze naar die dienst over te brengen. Al- » dus, werd betoogd, zou de reden van de klacht wor- » den weggenomen.

« De Commissie was van oordeel dat de voorgenomen » maatregel de wettelijke grond van de klacht niet » vermocht weg te cijferen : op de datum waarop de » ambtenaar van de Franse taalrol tot eerstaanwezend » inspecteur bevorderd werd, was het betrokken ambt » inderdaad nog steeds aan de Algemene Inspectie » verbonden. De klacht was dus wel degelijk gegrond. » Onder die voorwaarden was de Commissie eenparig » van oordeel dat de ambtenaar van de Nederlandse » taalrol moest benoemd worden en dat de benoeming » van de wegens taalredenen voorbijgegangene ambtenaar » van de Franse taalrol, van af de oorspronkelijke da- » tum diende omgevormd in een benoeming onder » persoonlijke titel. »

Het gebeurt weleens dat een minister zijn licht opsteekt bij de Commissie :

« De heer Minis'er van Economische Zaken en Mid- » denstand heeft het advies van de Commissie inge- » wonnen om te weten of de Franstalige mijninge- » nieurs die bij gebrek aan Nederlandstalige candida- » ten in het Kempische bekken ingezet werden daar » mogen behouden blijven met dezelfde bevorderings- » mogelijkheden als hun Nederlandstalige collega's. » Principieel was de Commissie van oordeel dat be- » doelde mijningenieurs er niet in hun ambt kunnen » bevestigd worden, wijl zij behoren tot de Franse » taalgroep. »

* * *

De aangehaalde uittreksels maken duidelijk dat de Commissie er niet voor terugdeinst tot een ernstig onderzoek van de bundel over te gaan en, ver van slaafs de in beschuldiging gestelde minister te dekken, hem onverbiddelijk « uitkleedt » en hem richtlijnen geeft.

De Commissie staat niet stil bij de door de administratie ingeroepen « dienstreden » en pluist de zaak uit in het licht van de beginselen van de taalwet.

Naast de Raad van State is de Vaste Commissie voor Taaltoezicht één der sterkste waarborgen voor de beveiliging van de rechten van het personeel in het algemeen en van het Vlaams personeel in het bijzonder.

F. BOVE,
Doctor in de rechten, univ. Gent.

(1) Arrest Crèvecoeur n° 3158 d.d. 18/2/1954. Zie T.B.W. 1956, n° 4-5 blz. 263, n° 41.

(2) Bron : N.I.S.-brochure : Statistiek van het bezoldigd rijksperoneel, telling 31 december 1953, blz. 79.

(3) Zie T.B.W. 1956, n° 4-5 blz. 268, n° 33 en 34.

(4) Maandblad van het V.V.P.O.B. juni 1931, blz. 47.

(5) Kamer, gewone zitting 1931-1932, vergadering 20 januari 1932, blz. 500.

(6) Parl. bescheid Kamer n° 365, 1953-1954, d.d. 2 maart 1954, blz. 36 en 26.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 12 april 1956.

Voorzitter : M. Sohier.

Raadsheer-Verslaggever : M. Piret.

Procureur-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Advocaat : Mr Gilson de Rouvreur.

Afstand van instantie. — Mag niet worden afgeleid uit de niet-verschijning van eiser.

De wil van de eiser om van de aanleg afstand te doen kan bij gebreke van een uitdrukkelijk daartoe strekkende wilsverklaring, slechts worden afgeleid uit omstandigheden, die noodzakelijk het voornemen impliceren van de ingestelde procedure afstand te doen.

De rechter over de grond mocht zijn beslissing niet doen steunen op de algemene beschouwing, dat de eiser, die op de in de dagvaarding bepaalde terechtzitting niet verschijnt, daardoor afstand doet van de aanleg.

N.V. Union des Propriétaires Belges t/ Mortier.

Gelet op het bestreden vonnis, op 12 juli 1954 in hoger beroep gewezen door de rechtbank van eerste aanleg te Doornik;

Over het tweede middel, schending van de artikelen 1134, 1317 en volgende, en 1353 van het Burgerlijk Wetboek, 19, 20 403 en 470 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering, 26 van de wet van 24 december 1903 op de vergoeding van de schade voortvloeiende uit de arbeidsongevallen en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden vonnis het hoger beroep, tegen het vonnis van het vrederecht te Doornik van 16 december 1953 ingesteld, niet ontvankelijk verklaart om de reden, eensdeels, dat het feit dat aanlegster niet verschenen is ter zitting van de vrederechter waarop de zaak was opgeroepen geworden met een afstand van de aanleg gelijkstond, en anderdeels, dat verweerder die afstand aanvaard had door ontslag van instantie te vorderen, zonder te eisen dat over de grond uitspraak zou gedaan worden,

dan wanneer enerzijds, het enig feit dat de aanleggende partij niet verschenen is op zich zelf geen afstand van de aanleg kan opleveren, en anderzijds, het feit dat verweerder ontslag van instantie gevorderd had geen aanvaarding van een beweerde afstand opleverde :

Overwegende dat uit de aan het Hof voorgelegde stukken blijkt dat aanlegster, verzekeringsmaatschappij tegen verantwoordelijkheid uit arbeidsongevallen, met verweerder, slachtoffer van een arbeidsongeval, een op 27 december 1950 bekrachtigd akkoord gesloten had, waarbij verweerders' bestendige werkonbekwaamheid op 5 ten honderd vastgesteld werd en de hem toe-komende vergoedingen bepaald werden;

Dat aanlegster verweerder op 3 december 1953 vóór de vrederechter te Doornik dagvaardde, om te horen zeggen dat verweerder wegens de in zijn toestand ingetreden verbetering geen werkelijke werkonbekwaamheid meer onderging, en het voorheen gesloten akkoord te laten herzien;

Dat om reden van het niet verschijnen van aanlegster ter zitting, tegen haar verstek met ontslag van instantie uitgesproken werd;

Dat, nadat hoger beroep ingesteld werd tegen het vonnis waarbij verstek met ontslag van instantie gegeven werd, de rechtbank bij het bestreden vonnis het hoger beroep niet ontvankelijk verklaarde om de reden dat aanlegster van de aanleg afstand gedaan had ten gevolge van haar niet verschijnen vóór de eerste rechter;

Overwegende dat de wil van de eiser in een aanleg om dezelfde afstand te doen, bij gebreke aan een uitdrukkelijke uiting ervan, enkel kan afgeleid worden uit omstandigheden welke noodzakelijk het voornemen impliceren aan de ingespannen rechtspleging te ver-zaken;

Dat de rechter over de grond zijn beslissing niet mocht steunen, zoals hij gedaan heeft, op de algemene beschouwing dat de aanleggende partij welke op de in de dagvaarding vastgestelde zitting niet verschijnt zodoende aan de aanleg verzaakt;

Dat het middel gegrond is, en, zonder dat er termen zijn tot het onderzoeken van het eerste middel,

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden vonnis;

Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Gelet op de wet van 20 maart 1948 tot aanvulling, wat betreft de kosten van rechtspleging, van de samen-geordende wetten op de arbeidsongevallen;

Veroordeelt aanlegster tot de kosten;

Verwijst de zaak naar de rechtbank van eerste aanleg te Bergen, beslissend in hoger beroep.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 13 april 1956.

Eerste Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever : M. Belpaire.

Advocaat-Generaal : M. Mahaux.

Advocaten : Mrs Simont en Van Rijn.

Zeerecht. — Aansprakelijkheid van de vervoerder. —

Vereiste opdat « de perikelen, gevaren en onheilen van de zee » tot ontheffing van aansprakelijkheid zouden leiden.

Zo « de perikelen, gevaren en onheilen van de zee » (artikel 91, A § IV, 2° c, Boek II V.v.K.), daar zij eigen zijn aan alle vervoer over zee, te wijten zijn aan wisselvalligheden van de zeevaart, die niet noodzakelijk onvoorzienbaar zijn, wordt echter, opdat zij tot ontheffing van aansprakelijkheid zouden leiden, vereist dat zij van zodanige aard zijn, dat de vervoerder zich in de onmogelijkheid bevindt de vervoerde goederen te beschutten tegen de schadelijke gevolgen van die gebeurtenissen.

N.V. Armement Deppe t./ N.V. Agence Maritime Belge e.a.

Gelet op het bestreden vonnis, op 20 december 1954 in laatste aanleg gewezen door de Rechtbank van koophandel te Antwerpen;

Over het middel, schending van artikel 91 A, paragraaf IV, 2°, littera C, van boek II van het Wetboek

van Koophandel en, voor zoveel als nodig, van artikel 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden vonnis, na erkend te hebben dat de vervoerder, verantwoordelijk voor de averij aan de verwoeste koopwaren, zich van zijn verantwoordelijkheid kan ontlasten door «het geval van heikracht te bewijzen of een ontlastende oorzaak aan te duiden», de ontlastende oorzaak gelijkstelt met de heikracht door te beslissen dat de «perikelen, gevaren en onheilen van de zee», in onderhavige zaak ingeroepen, de ontlasting van de vervoerder ter zee slechts medebrachten op voorwaarde, dat ze «een uitzonderlijk karakter zo niet het karakter van heikracht» vertonen, dan wanneer, in de zin van gezegd artikel 91, A, paragraaf IV, 2°, littera C, door «perikelen, gevaren en onheilen van de zee» moet verstaan worden de wisselvalligheden van de zeevaart als dusdanig, zodat de vervoerder enkel moet bewijzen dat de wisselvalligheden van de zee aan de grond liggen van de averij, omdat daaruit een voorlopige ontlasting zou volgen, waarvan het voordeel voor hem verkregen blijft, tenzij de benadeelde het bestaan zou bewijzen van een fout in zijn hoofd, waaruit volgt dat de rechters over de grond gezegd artikel 91 geschonden hebben en hun beslissing niet wettelijk gemotiveerd hebben :

Overwegende dat uit de omschrijving zelf van het middel blijkt, dat aanlegster de bestreden beslissing geenszins verwijt niet te zijn gemotiveerd, doch de waarde van de daarin opgegeven redenen critiseert;

Dat, derhalve schending van artikel 97 van de Grondwet ten onrechte ingeroepen wordt;

Overwegende dat zo, daar zij eigen zijn aan alle vervoer over zee, «de perikelen, gevaren en onheilen van de zee» te wijten zijn aan wisselvalligheden van de zeevaart die niet noodzakelijk onvoorzienbaar zijn, er nochtans wordt vereist, opdat zij tot ontheffing van aansprakelijkheid zouden leiden, dat zij van die aard zijn, dat de vervoerder zich in de onmogelijkheid bevindt de vervoerde goederen tegen de schadelijke gevolgen van die gebeurtenissen te beschutten;

Overwegende dat door bij een soevereine beoordeling vast te stellen dat in onderhavig geval, het door aanlegster overgelegd zeeverslag niet toelaat te besluiten tot een uitzonderlijk op heikracht gelijkend gebeuren gedurende een zeereis welke verliep in de wintermaanden op de Atlantische Oceaan, het bestreden vonnis het in het middel aangeduid artikel 91, A, paragraaf IV, 2°, littera C, niet heeft geschonden;

Dat het middel niet kan ingewilligd worden;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegster tot de kosten.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 8 januari 1957.

Zetel : MM. Vranckx, voorzitter, Mast en Buch, verslaggever.

Auditoraat : M. Similon.

1. Vergoedingspensioenen — Herziening van de pensioenen — Herziening in geval van vergissing of wegens nieuw feit.
2. Vergoedingspensioenen — Commissie van beroep — Bevoegdheid.
3. Administratieve rechtscolleges — Beroepen — Niet'g-verklaring — Uitwerking van de arresten — Verwijzing.

4. Raad van State — Geschil nietigverklaring — Bevoegdheid — Middel van ambtswege.

De vergissing bedoeld in artikel 40 van de geordende wetten van 5 november 1948 is de vergissing omtrent de feiten, en niet de vergissing omtrent het recht.

De Raad van State wijst ambtshalve op de onbevoegdheid van de commissie van beroep voor vergoedingspensioenen die een vraag om herziening gesteund op de door de oorspronkelijke beslissing begane vergissing omtrent het recht inwilligt. Er is geen reden tot verwijzing.

Lambrechts t/ Belgische Staat (Minister v. Financiën).

Gezien het verzoekschrift d.d. 10 maart 1955 ;

.....

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging van de beslissing dd. 27 december 1954, waarbij de commissie van beroep voor vergoedingspensioenen op de aanvraag om herziening van haar beslissing dd. 2 februari 1954 inging ; dat de bestreden beslissing aan verzoeker werd betekend 12 januari 1955 ;

Overwegende dat verzoeker op 27 juli 1945 als politiek gevangene een aanvraag om pensioen deed ; dat de gerechtelijk-geneeskundige dienst op 16 mei 1946 zijn advies betreffende de door verzoeker ingeroepen kwaal uitbracht ; dat verzoeker op 2 augustus 1946 tegen dit advies beroep instelde en de gerechtelijk-geneeskundige dienst ten gevolge hiervan op 4 februari 1947 opnieuw advies uitbracht ; dat bij een eerste beslissing dd. 28 oktober 1948, de commissie voor vergoedingspensioenen te Antwerpen de aanvraag dd. 27 juli 1945 verwierp steunende op de considerans dat «het bedrag van de invaliditeit ontoereikend is om in aanmerking te komen voor de uitkering van een vergoeding» ; dat bij een tweede beslissing van dezelfde datum deze commissie het beroep dd. 2 augustus 1946 tegen het advies van de gerechtelijk-geneeskundige dienst als een aanvraag om herziening wegens verergering beschouwde, en steunend op het advies dd. 4 februari 1947 van de gerechtelijk-geneeskundige dienst, de verergering van de ingeroepen kwalen vaststelde en belanghebbende voor een voorlopig pensioen van 50 t.h. met ingang van 1 augustus 1946 voorstelde ; dat deze beslissing aan verzoeker werd betekend 8 november 1948 ; dat op 24 december 1948 de Minister van het Algemeen Bestuur en der Pensioenen op grond van artikel 45, § 4, van de geordende wetten op de vergoedingspensioenen, beroep instelde tegen de tweede beslissing dd. 28 oktober 1948 ; dat hij liet gelden dat het schrijven dd. 2 augustus 1946 geen vraag om herziening wegens verergering beoogde, maar enkel een beroep inhield tegen het advies dd. 16 mei 1946 van de gerechtelijk-geneeskundige dienst en dat d't schrijven evenmin als een beroep kon beschouwd worden daar de commissie voor vergoedingspensioenen nog geen uitspraak had gedaan ; dat de gerechtelijk-geneeskundige dienst, kamer van beroep, op 18 juli 1949 advies uitbracht over de door verzoeker ingeroepen kwalen ; dat bij schrijven dd. 7 oktober 1949, de Minister van Financiën aan zijn beroep dd. 24 december 1948 u'drukkelijk verzaakte ; dat de Minister op 19 november 1949, bij toepassing van artikel 40 van de geordende wetten op de vergoedingspensioenen, de herziening vroeg van de eerste beslissing dd. 28 oktober 1948 waarbij de pensioenaanvraag wegens ontoereikendheid van de graad van invaliditeit afgewezen was geweest ; dat bij beslissing dd. 13 juli 1950, de commissie voor vergoedingspensioenen op deze vraag om herziening inging en aan verzoeker een voorlopig invaliditeitspensioen toekende van 10 t.h. vanaf 1 juli

1945 tot 1 augustus 1946; dat op 2 augustus 1952, de Minister van Financiën, op grond van artikel 45, § 5, der geordende wetten op de vergoedingspensioenen, beroep instelde tegen de tweede beslissing dd. 28 oktober 1948 van de commissie voor vergoedingspensioenen te Antwerpen; dat hij liet gelden dat «het Rekenhof laat opmerken dat het schrijven van 2 augustus 1946 geen aanvraag om herziening wegens verergering uitmaakt daar belanghebbende daarbij beroep aantekent tegen het medisch advies van de gerechtelijk-geneeskundige dienst dd. 16 mei 1946 en dit schrijven evenmin als beroep kon in aanmerking komen daar de commissie nog geen uitspraak had gedaan»; dat bij beslissing dd. 2 februari 1954, de commissie van beroep voor vergoedingspensioenen het beroep verwierp en besliste dat «de beslissing dd. 28 oktober 1948 van de commissie voor vergoedingspensioenen te Antwerpen dient beschouwd als in kracht van gewijsde», steunend op de considerans «dat de beslissing in geval van herziening wegens verergering, en getroffen door de commissie voor vergoedingspensioenen te Antwerpen op 28 oktober 1948, aan het departement op 10 november 1948 bekend werd gemaakt; dat het departement tegen de beslissing van voornoemde commissie op 24 december 1948 beroep had aangetekend en op 7 oktober 1949 aan het beroep had verzaakt; dat dhr Minister van Financiën bij schrijven van 2 augustus 1952 opnieuw beroep aantekent tegen de beslissing van de commissie voor vergoedingspensioenen dd. 24 december 1948; dat dit beroep, ingesteld buiten de wettelijke termijn, niet ontvankelijk is en niet van aard is het vroeger ingesteld beroep, waaraan verzaakt werd, te doen herleven»; dat op 5 juni 1954, de Minister van Financiën, overeenkomstig artikel 40 van de geordende wetten op de vergoedingspensioenen, een aanvraag deed tot herziening van deze beslissing dd. 2 februari 1954 van de commissie van beroep voor vergoedingspensioenen; dat de Minister liet gelden «dat er zou kunnen bevonden worden dat voormelde beslissing op een vergissing berust aangezien de commissie ten onrechte beslist dat het beroep van het departement van 2 augustus 1952 buiten de vastgestelde termijn werd ingediend; dat inderdaad dit verhaal werd ingesteld bij toepassing van de beschikkingen van artikel 45, § 5, en niet § 4 der voormelde wetten die voorzien dat, in geval van betwisting door het Rekenhof, de Minister het bij § 4 voorziene hoger beroep kan instellen, zo hij daarvan geen gebruik heeft gemaakt; dat het feit dat het departement afgezien had van zijn beroep van 24 december 1948, niets doet ter zake gezien de commissie dienaangaande niet ten gronde beslist heeft; dat dit beroep dus als niet-bestaand diende beschouwd te worden en dat de commissie zich dient uit te spreken over het beroep ingesteld op 2 augustus 1952»; dat bij de bestreden beslissing, de commissie van beroep voor vergoedingspensioenen op de aanvraag tot herziening inging, steunend op de considerans «dat de beslissing van de commissie van beroep voor vergoedingspensioenen in datum van 2 februari 1954, de beslissing van de commissie voor vergoedingspensioenen te Antwerpen dd. 28 oktober 1948 wegens verergering als in kracht van gewijsde getreden, beschouwt; dat de commissie van beroep voor vergoedingspensioenen op 2 februari 1954 beslist dat het beroep van dhr Minister van Financiën in dato van 2 augustus 1952 buiten de vastgestelde termijn werd ingediend en onontvankelijk was; dat dit verhaal bij toepassing van de beschikkingen van artikel 45, § 5, werd ingesteld, dat voorziet dat in geval van betwisting door het Rekenhof, dhr Minister van het bij

§ 4 voorziene hoger beroep gebruik kan maken; dat ten andere het feit dat dhr Minister van Financiën had afgezien van het beroep van 24 december 1948, niets ter zake deed vermits de commissie dienaangaande niet ten gronde had beslist; dat dienvolgens de beslissing, genomen door de commissie van beroep voor vergoedingspensioenen in dato 2 februari 1954, als nietig dient beschouwd te worden; dat te meer de commissie van beroep voor vergoedingspensioenen het beroep van dhr Minister van Financiën in dato van 2 augustus 1952 gegrond verklaart zodat de beslissing van de commissie voor vergoedingspensioenen te Antwerpen dd. 28 oktober 1948 dient te worden vernietigd daar het schrijven van belanghebbende in dato van 2 augustus 1946 een beroep uitmaakt tegen een medisch advies van de gerechtelijk-geneeskundige dienst van 16 mei 1946; dat daarenboven de commissie van oordeel is dat dit verzoek van 2 augustus 1946 niet kan aangezien worden als aanvraag op grond van artikel 37 der samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen»;

Overwegende dat de bestreden beslissing werd genomen op grond van artikel 40 van de geordende wetten op de vergoedingspensioenen krachtens welke «alle beslissingen inzake vergoedingspensioenen of door deze wet aan bedoelde pensioenen verbonden bijlagen van alle aard, kunnen herzien worden wanneer bevonden wordt dat de eerste beslissing op een vergissing berust of wanneer nieuwe gegevens aangevoerd worden die de herziening rechtvaardigen»; dat de tegenpartij tot staving van haar aanvraag tot herziening van de beslissing dd. 2 februari 1954 inriep dat de commissie van beroep het voor haar ingesteld beroep dd. 2 augustus 1952 had beschouwd als gedaan op grond van artikel 45, § 4, der geordende wetten, dan wanneer het ingesteld was geweest op grond van artikel 45, § 5;

Overwegende dat de beslissing dd. 2 februari 1954 ten onrechte het bij haar ingesteld beroep heeft beschouwd als gedaan zijnde op grond van artikel 45, § 4, krachtens welk «tegen de beslissingen van de commissie voor vergoedingspensioenen beroep kan ingesteld worden», dan wanneer de Minister zijn beroep dd. 2 augustus 1952 uitdrukkelijk steunde op artikel 45, § 5, der geordende wetten krachtens welk «in geval van betwisting door het Rekenhof, de Minister, tot wiens bevoegdheid de vergoedingspensioenen behoren, het bij § 4 voorziene hoger beroep kan instellen, zo hij daarvan geen gebruik heeft gemaakt»; dat tegen deze verkeerde beoordeling, bevat in de beslissing dd. 2 februari 1954, enkel een beroep open stond bij de Raad van State; dat de aanvraag tot herziening van deze beslissing steunde op de juridische vergissing die door de commissie van beroep werd begaan; dat overeenkomstig artikel 40 van de geordende wetten, alleen feitelijke vergissingen of het aanvoeren van nieuwe gegevens, met uitsluiting van de juridische vergissing, aanleiding kunnen geven tot herziening van de beslissingen van de commissies voor vergoedingspensioenen; dat derhalve de commissie van beroep niet bevoegd was om op grond van het door de tegenpartij aangehaalde middel haar beslissing te herzien; dat waar zij bij de bestreden beslissing haar beslissing dd. 2 februari 1954 heeft herzien, zij de haar bij de wet toegekende bevoegdheid heeft overschreden; dat dit middel, dat betrekking heeft op de bevoegdheid van de commissie van beroep, ambtshalve dient ingeroepen te worden; dat daar de commissie van beroep op grond van de voor haar ingeroepen middelen niet bevoegd was de vraag om herziening in te willigen, er geen aanleiding bestaat tot verwijzing naar de commissie van beroep,

Besluit :

Artikel 1. De beslissing dd. 27 december 1954 van de commissie van beroep voor vergoedingspensioenen is vernietigd.

Artikel 2. Dit arrest zal op de registers van bovenvermelde commissie van beroep voor vergoedingspensioenen worden overgeschreven en melding ervan zal worden gemaakt aan de kant van de vernietigde beslissing.

Artikel 3. De betaling van het recht van 750 fr., ten titel van kosten, valt ten laste van de Staat.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 26 mei 1956.

Voorzitter : M. Bossaert.

Raadsheren : M.M. Verougstraete en Axters.

Advocaat-Generaal : M. Matthys.

Advocaten : Mrs De Munter en De Sutter.

Vatbaarheid voor hoger beroep. — Beding in verzekeringspolis.

Beding in verzekeringspolis, krachtens hetwelk de verzekerde verplicht is bij dezelfde verzekeraar te doen verzekeren elk ander motorrijtuig dat hij zich moet aanschaffen.

Deze verbintenis brengt mede dat de premie, die de verzekeraar voor de nieuwe motorrijtuigen eist, niet hoger mag zijn dan de door andere verzekeraars bedongen premie. Geding omtrent bedoeld beding.

De vatbaarheid voor hoger beroep moet worden beoordeeld naar het totale bedrag van de premies voor de duur van de verzekering van het nieuwe motorrijtuig.

Wanneer het juiste bedrag van de betwisting kan berekend worden, blijft de raming van de waarde van het geschil door de oorspronkelijke eiser-verzekeraar in de inleidende dagvaarding zonder uitwerking, zelfs indien de voor die berekening noodzakelijke gegevens niet in het exploit van rechtsingang voorkomen, doch uit de bundel blijken.

N.V. Belgische Leeuw t/ Vanderbruggen.

Gezien de stukken, o.m. het vonnis tussen partijen op tegenspraak gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Oudenaarde, op 12 juli 1955;

Gezien de akte van beroep tijdig en regelmatig betekend;

Overwegende dat het voorwerp van de betwisting, zoals het omschreven werd in de inleidende dagvaarding, de erkenning is van het recht van appellante op de verzekering van de auto-camionnette door geïntimeerde aangekocht en verzekerd vanaf 11 juli 1953 bij de N.V. La Foncière, in vervanging van zijn motorfiets, die sinds 9 juni 1951 bij appellante verzekerd was;

Overwegende dat deze eis gegrond is op art. 7 van de algemene voorwaarden van de verzekeringspolis van appellante, dat luidt « de verzekerde-onderschrijver verbindt zich aan de maatschappij bekend te maken en door haar te doen waarborgen voor dezelfde risico's als deze voorzien in tegenwoordige polis, welke auto-voertuigen ook, dat hij zou komen aan te schaffen, hetzij in vervanging, hetzij in vermeerdering van het of de rijtuigen aangegeven in tegenwoordige polis of in een polis bij de maatschappij vroeger onderschreven »;

Overwegende dat deze verbintenis zo dient begrepen, dat de premie die appellante voor de nieuwe voertuigen oplegt, niet hoger mag zijn dan de premie door andere verzekeringsmaatschappijen toegepast; dat de bewering van appellante dat de premie van de bewuste auto-camionnette 4.000 fr. per jaar zou bedragen, niet ernstig is, waar deze wagen bij de N.V. La Foncière verzekerd werd tegen een premie van 2.675 fr. per jaar, voor nagenoeg dezelfde risico's;

Overwegende dat geïntimeerde op 19 augustus 1953 appellante verwittigd heeft van de verkoop van de motorfiets en van de daaruitvolgende beëindiging van de verzekering; dat alsdan de premie van 617,50 fr. voor het jaar 1953 betaald was; dat, zo wordt aangenomen dat art. 7 van de polis van toepassing is, appellante, ten tijde van de dagvaarding, recht op betaling had van de aanvullende premie voor 1953 bedragende 2.057,50 fr. en van de premie voor 1954 bedragende 2.675 fr. dat deze beide bedragen samen het voorwerp van de betwisting uitmaken;

Overwegende dat, zelfs indien men aanneemt dat alle premieën die in de loop van de verzekering t.t.z. voor 9 juni 1961 zouden vervallen één schuld vormen met de premieën vervallen ten tijde van de dagvaarding, dan nog de betwisting slechts zou lopen over een bedrag van 18.725 fr., wat beneden het peil van de laatste aanleg blijft;

Overwegende dat de verzekering van geïntimeerde bij appellante, luidens art. 6 van de algemene voorwaarden van de polis tien jaar duren moest; dat tevens voorzien was dat bij gebrek aan opzeg, zes maanden vóór de vervaldag, de verzekering een nieuw termijn van tien jaar zou ingaan; dat appellante te vergeefs voorhoudt dat men ook moet rekening houden met de premieën die zouden verschuldigd zijn gedurende deze tweede term van tien jaar; dat deze tweede term een nieuwe verbintenis is, die nu nog niet bestaat en waarmede dus geen rekening kan gehouden worden;

Overwegende dat appellante te vergeefs aanvoert dat het geschil voor haar van zeer groot belang is, daar het art. 7 in al hare andere polissen op het spel staat; dat van dit uitgebreid belang in de inleidende dagvaarding geen spraak is, waar het geschil uitdrukkelijk beperkt wordt tot de verzekering van de autocamionnette van geïntimeerde;

Overwegende dat, waar het juiste bedrag van de betwisting kan berekend worden, de raming van de waarde van het geschil op 26.000 fr. door appellante in de inleidende dagvaarding, zonder uitwerking blijft (Verbr. 8 juni 1922, Pas. 1922.I.348), zelfs wanneer de gegevens nodig voor die berekening in het exploit van rechtsingang niet voorkomen, maar uit de bundel blijken (Verbr. 9 juli 1942, Pas. 1942.I.168);

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op art. 24 van de wet van 15 juni 1935,

Gehoord in zijn eensluidend advies de heer advocaat-generaal Matthys,

Alle andere besluiten als ongegrond verwerpend,

Verklaart het beroep niet ontvankelijk bij ontoereikendheid van het beloop en veroordeelt appellante in de kosten van de aanleg.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

HOF VAN BEROEP TE GENT

3e Kamer. — 17 mei 1956.

Voorzitter : M. Van den Abeele.

Raadsheren : M.M. Moeneclaey en Lefebvre.

Advocaat-Generaal : M. Vanhoudt.

Advocaten : Mrs Van Hoorebeke, Moreels en De Vos.

Onrechtmatige daad. — Artikel 1384 lid 3, B.W. — Band van ondergeschiktheid.

Zo de bepaling van artikel 1384 lid 3 B.W. voor de toepasselijkheid daarvan vereist, dat de band van ondergeschiktheid zijn oorsprong vindt in een rechts-toestand, kan zulks voortspruiten uit een feitelijke toestand, onafhankelijk van elke overeenkomst.

O.M. en Coquet, Willems, N.V. L Foyer t/ De Vos en De Clercq.

Overwegende dat gedaagde Declercq tijdig en op geldige wijze beroep aangetekend heeft ;

Overwegende dat het incidenteel beroep van de burgerlijke partij Coquet gericht tegen gedaagde voornoemd, insgelijks als ontvankelijk voorkomt ;

Overwegende dat de gedaagde loochent burgerlijk verantwoordelijk te zijn voor de schadelijke gevolgen van het ongeval voorgekomen te Lovendegem op 26 juni 1955, ter gelegenheid derwelke Devos Gerard op 16 januari 1956, door het vonnis a quo veroordeeld werd in een geldboete van 100 fr. × 20 of één maand vervangende gevangenisstraf wegens A) onvrijwillige verwondingen aan Coquet Marcel, Willems Karel, Van Damme Georgette en De Rijcke Yvonne, samen met B) en C) inbreuken op de wegcode ;

Overwegende dat gezegd vonnis gedaagde burgerlijk verantwoordelijk verklaart over De Vos Gerard en hem solidair met deze laatste verwijst

1) tot de kosten gevallen aan de zijde van het Openbaar Ministerie,

2) tot schadevergoedingen aan de burgerlijke partijen Coquet, Willems en de N.V. « Le Foyer » ;

Overwegende dat gezegd vonnis kracht van gewijsde verworven heeft ten overstaan van De Vos, beklaagde ;

Overwegende dat uit het onderzoek en bij de behandeling der zaak vóór het Hof, evenals vóór de eerste rechter, gebleken is dat Loey Odette aan gedaagde Declercq en niet aan De Vos gevraagd had haar moeder naar huis te voeren en dat hij zulks had aanvaard ; dat op verzoek van gedaagde, De Vos het stuur nam, maar dat gedaagde die naast hem plaats had genomen, herhaaldelijk onderrichtingen gaf omtrent de wijze van rijden, o.a. wat betreft de snelheid en het gedeelte der baan waarop hij hoefde te rijden, meer bepaald dat hij hem meer dan eens aanmaande trager te rijden en beter de rechter helft van de rijbaan te volgen ;

Overwegende dat gedaagde, behalve wat betreft het geven van onderrichtingen aangaande de wijze van sturen, de materialiteit van de feiten, weerhouden door de eerste rechter in hoofde van De Vos, niet betwist, maar opwerpt dat, door het bestuur van zijn wagen tijdelijk aan De Vos over te laten, hij niet in de zin van art. 1384 B.W. als een meester kan aangezien worden ; dat hij, om die zienswijze te staven, laat gelden :

1) dat het in feite ging om een loutere vriendschapsdaad die geen band van ondergeschiktheid deed ontstaan ;

2) dat de toepassing van art. 1384 al. 3 een juridische band van ondergeschiktheid vereist die in onderhavig geval niet te vinden is ;

Overwegende dat vooraf moet onderlijnd worden dat, indien voornoemde bepaling vereist, opdat ze van toepassing zou zijn dat de band van ondergeschiktheid zijn oorsprong vindt in een rechtstoestand, dit, zoals in casu, kan spruiten uit een feitelijke toestand, onafhankelijk van elke overeenkomst ; dat er in die zin met de eerste rechter dient aangenomen dat, teneinde de verhouding tussen gedaagde en De Vos te bepalen, er dient onderzocht of tussen hen een band van ondergeschiktheid bestond, d.i. het vermogen om bevelen of onderrichtingen aan laatstgenoemde te geven ;

Overwegende dat er insgelijks met de eerste rechter dient aangenomen dat, in tegenstrijd met wat gedaagde hieromtrent voorhoudt, hij tijdens de rit zich het vermogen had voorbehouden bevelen en onderrichtingen aan De Vos te geven en daarenboven daadwerkelijk, hoewel tevergeefs, zoals uit het ontstaan van de aanrijding is gebleken, van zijn gezag gebruik heeft gemaakt ; dat dientengevolge een band van ondergeschiktheid in hoofde van De Vos, ten overstaan van gedaagde is ontstaan en deze burgerlijk verantwoordelijk is voor de schadelijke gevolgen van het ongeval, te wijten aan de fouten bedreven door De Vos tijdens het besturen van de wagen van gedaagde ;

Op burgerlijk gebied :

Overwegende dat geen fout de burgerlijke partijen treft, derwijze dat de eerste rechter terecht aangenomen heeft dat De Vos en gedaagde solidair moeten instaan voor al de schadelijke gevolgen van het ongeval ;

Burgerlijke partij Coquet Marcel :

Overwegende dat er slechts betwisting bestaat omtrent de schade door deze burgerlijke partij geleden wegens verbruiksderving van haar personenwagen en de kosten van herstel van een chronograaf ; dat het Hof zich hieromtrent aansluit bij de beweegredenen van de eerste rechter ; dat de door hem uit dien hoofde toegekende vergoedingen als billijk voorkomen en derhalve dienen bevestigd te worden ;

Burgerlijke partij Willems :

Overwegende dat gedaagde slechts laat opmerken :

1) dat er dubbel gebruik is wat het verlies aan loon en de genotsderving betreft ;

2) dat de opgelopen verwondingen van te lichte aard zijn opdat schadevergoeding voor onstoffelijke schade zou toegekend worden ;

Overwegende dat de gedaagde uit het oog verliest dat het bedrag van 1.200 fr. door de eerste rechter toegekend werd voor verbruiksderving van de personenwagen, in overweging nemende dat mag aangenomen worden dat deze burgerlijke partij, na haar acht dagen werkonbekwaamheid, nog over een termijn van acht dagen heeft moeten beschikken om zich een nieuw voertuig aan te schaffen ; dat het Hof die zienswijze overneemt ; verder dat gezegd bedrag als billijk voorkomt en dient bevestigd ;

Overwegende dat in acht nemende de aard van de door deze burgerlijke partij opgelopene kwetsuren, de door de eerste rechter toegekende vergoedingen wegens pijn en smart, niet als overdreven voorkomen en insgelijks dient bevestigd ;

Burgerlijke partij « N. V. Le Foyer » :

Overwegende dat gedaagde zich akkoord verklaart met het bedrag gevorderd door deze burgerlijke partij ;

dat dit bedrag zoals het door de eerste rechter ingewilligd werd als billijk voorkomt en dient behouden;

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935; 211 van het wetboek van strafvordering; 50 van het wetboek van strafrecht, 44 van zelfde wetboek, 1392 en 1384 van het Burgerlijk wetboek;

Het Hof,

rechtdoende op tegenspraak,
alle verdere of strijdige besluiten van de hand wijzend als ongegrond, en beslissende binnen de perken van het beroep:

Bevestigt het bestreden vonnis in al zijn beschikkingen, zowel op strafrechterlijk als op burgerlijk gebied; ten aanzien van de burgerlijk verantwoordelijke partij Declercq Marcel.

Verwijst gedaagde Declercq in de kosten van de aanleg.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE

5e Kamer. — 30 januari 1956.

Voorzitter: M. Rollier.

Rechters: M.M. Maffei en Maryns.

Openbaar Ministerie: M. Matthijs.

Ontkenning van vaderschap. — Drie gevallen. — Vereisten voor toepasselijkheid.

Het B. W. kent drie mogelijkheden van ontkenning van het vaderschap:

1. door bewijs van niet-vaderschap, zijnde het geval van een fysische, materiële onmogelijkheid van gemeenschap (artikel 312, lid 2, B.W.);

2. door bewijs van niet-vaderschap, zijnde het geval van zedelijke onmogelijkheid van gemeenschap gedurende het conceptie-tijdvak (artikel 313, lid 1, B.W.);

3. door enkele verklaring (artikel 313, lid 1, B.W.).
De ontkenning van de wettigheid van een kind raakt de openbare orde en is derhalve aan zeer stipte regelen onderworpen.

1. Het verblijven van de echtgenoten in twee aanpalende gemeenten laat niet toe te besluiten tot volstreckte materiële onmogelijkheid voor de echtgenoten om elkander te ontmoeten en met elkander vleselijke gemeenschap te onderhouden.

2. Om artikel 313, lid 1, B.W. te kunnen invoeren moet de man bewijzen:

a) dat zijn vrouw hem de geboorte van het kind of haar zwangerschap heeft verborgen gehouden;

b) dat zijn vrouw zich tijdens het wettelijke conceptie-tijdvak aan overspel heeft schuldig gemaakt;

c) dat hij de vader van het kind niet kan zijn, daar ten tijde van de ontvangenis van het kind een zedelijke onmogelijkheid van vleselijke gemeenschap tussen hem en zijn vrouw bestond.

3. In het in artikel 313, lid 2, B.W. bedoelde geval, op voorwaarde dat de procedure tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed daarna is doorgezet, dient de datum van het proces-verbaal van niet-verzoening der echtgenoten als vertrekpunt te worden beschouwd voor de berekening van de 300 in voormelde bepaling bedoelde dagen.

Ook bij de ruimste interpretatie van artikel 312, lid 2, B.W. blijft steeds vereist een rechterlijke machtiging van de vrouw om een afzonderlijk verblijf te houden, m.a.w. een wettige opheffing van de

verplichting tot samenwonen ten tijde van de ontvangenis.

Wanneer de voorzitter der rechtbank het proces-verbaal van niet-verzoening opmaakt met bevel tot mededeling van de stukken aan het O.M. en dus tot voortzetting der rechtspleging, machtigt hij hierbij virtueel en impliciet de vrouw om afzonderlijk te wonen aan de in feite reeds gekozen verblijfplaats, waardoor zij ontheven wordt van haar wettelijke verplichting om haar man te volgen en met hem samen te wonen.

Van Baeyens t/ Melis en Dauwe.

Overwegende dat gedaagden, alhoewel behoorlijk gedagvaard, in gebreke zijn gebleven te verschijnen;

Overwegende dat aanleggers eis, ingeleid bij geboekt exploit van deurwaarder J. De Swaef, te Appel, dd. 15 januari 1954, strekt tot ontkenning van het vaderschap over het kind Roland Baeyens, geboren te Overmere op 4 december 1953, ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand der gemeente Overmere als zijnde verwekt van vrouw Mariette-Marie Dauwe en haar echtgenoot Leopold Baeyens, huidige aanlegger;

Overwegende dat aanlegger bij exploit van deurwaarder J. Vandemeulebroecke, te Wetteren, dd. 21 december 1953, aan vrouw Mariette-Marie Dauwe betekende dat hij het vaderschap van kwestieus kind ontkende; dat die buitengerechtigde akte, houdende ontkenning van de wettigheid van het kind, binnen de maand gevolgd werd door onderhavige vordering, ingesteld tegen de voogdes ad hoc en in aanwezigheid van de moeder; dat derhalve de eis tijdig en ontvanke-lijk voorkomt;

Overwegende dat, naar de termen van zijn inleidende dagvaarding, aanlegger zijn eis steunt op de materiële en morele onmogelijkheid waarin hij zich bevond om in de wettelijke periode van conceptie van het kind, zijnde van de 180e tot de 300e dag vóór de geboorte, met zijn echtgenote gemeenschap te hebben; dat hij verder in zijn besluiten zijn eis bijna uitsluitend steunt op artikel 313, lid 2, B.W., zijnde de ontkenning door eenvoudige verklaring;

Overwegende dat onze wetgeving inderdaad 3 mogelijkheden van ontkenning van het vaderschap voorziet, waarvan één door enkele verklaring (artikel 313, lid 2, B.W.) en twee door bewijs van niet-vaderschap, zijnde het geval van fysische, materiële onmogelijkheid van gemeenschap (artikel 312 B.W.) en het geval van zedelijke onmogelijkheid van gemeenschap gedurende de conceptie-periode (artikel 313, lid 1, B.W.); dat de ontkenning van het vaderschap de openbare orde raakt en derhalve aan zeer stipte regelen onderworpen is;

Overwegende dat in onderhavig geval de wettelijke periode van ontvangenis gaat van 8 februari 1953, zijnde 300e dag vóór de geboorte, tot 8 juni 1953, zijnde 180e dag vóór zelfde geboorte;

I. Overwegende dat, volgens aanleggers eigen bewering, gestaafd door de door hem voorgebrachte getuigschriften van woonst, aanlegger steeds te Berlare, Kerkdreef 12, woonachtig bleef, terwijl Mariette Dauwe op 21 december 1952 het echtelijk dak verliet om zich op 19 januari 1953 te laten inschrijven te Overmere, waar ze nog verblijft;

Overwegende dat de verwijdering tussen deze twee aanpalende gemeenten voorzeker niet toelaat te besluiten tot volstreckte, materiële onmogelijkheid voor de echtgenoten om elkander te ontmoeten en vleselijke gemeenschap te onderhouden;

Overwegende dat artikel 312 B.W., waarop aan-

legger trouwens niet aandringt, dus geen toepassing vindt;

II. Overwegende dat aanlegger, om artikel 313, lid 1, B.W. nuttig te kunnen inroepen, bewijzen moet: 1) dat zijn vrouw hem de geboorte van hun kind of haar zwangerschap (zie beroep Gent, 28 januari 1954, R. Weekbl. 1953-1954, kol. 1429, met advies van procureur-generaal Delahaye, verdoken heeft; 2) dat zijn vrouw zich tijdens de wettelijke periode van conceptie plichtig maakte aan overspel; 3) dat hij de vader van het kind niet kan zijn daar er ten tijde van de ontvangenis van het kind een zedelijke onmogelijkheid van vleselijke gemeenschap tussen hem en zijn vrouw bestond;

Overwegende dat aanlegger volledig in gebreke blijft het bewijs der eerste twee dezer vereisten te leveren, zodat, zonder alhier verder het derde punt te onderzoeken, de toepassing van artikel 313, lid 1, B.W., uitgesloten is;

III. Overwegende dat, afgezien van enig bewijs van niet-vaderschap, de man ook soms gerechtigd is het kind te ontkennen door eenvoudige verklaring dienaangaande; dat inderdaad, naar luid van artikel 313, lid 2, B.W., «in geval van vonnis of zelfs van eis tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed, de man » het kind kan ontkennen dat geboren is 300 dagen na » de beslissing waarbij de vrouw gemachtigd werd een afzonderlijke woonplaats hebben...»; dat deze bepaling ingevoerd werd door de wet van 20 maart 1927, die volledig door de Franse wetgeving van 6 december 1850 ingegeven werd;

Overwegende dat L. Baeyens op 4 februari 1953 een rechtspleging tot echtscheiding ingeleid heeft, die uiteindelijk afgewezen werd bij vonnis dezer rechtbank dd. 1 juni 1954, bekrachtigd bij arrest van het Hof van Beroep te Gent dd. 17 januari 1955;

Overwegende dat reeds op 4 februari 1953 de echtgenoten feitelijk gescheiden leefden, zodat tijdens de rechtspleging tot echtscheiding geen uitdrukkelijke rechterlijke aanduiding van een afzonderlijke verblijfplaats voor de vrouw uitgelokt werd, wat trouwens niet vereist is indien de man stilzwijgend instemt met de nieuwe verblijfplaats die zijn vrouw in feite reeds gekozen heeft (zie o.m. Piérard, t. I, n° 382, blz. 685; Beroep Brussel, 23 mei 1908, Pas. 1908, II, 231; Beroep Gent, 9 maart 1951, Pas. 1952, II, 1, enz.);

Overwegende dat in dergelijk geval sommige rechtspraak en rechtsleer, op grond van zeer ernstige argumentatie, geput o.m. in de voorbereidende parlementaire werken, van oordeel is dat de man zich niet op artikel 313, lid 2, B.W. kan beroepen, doch het bewijs van niet-vaderschap leveren moet (zie o.m. Burg. Rb. Kortrijk, 8 januari 1954, R. Weekbl. 1953-1954, kol. 1352, met referenties; Planiol en Ripert, uitgave 1926, t. II, n° 811, blz. 680, enz.);

Overwegende dat nochtans de rechtspraak en de rechtsleer bijna eensluidend de bewoordingen van artikel 313, lid 2, B.W. veel ruimer interpreteren en aannemen dat in dergelijk geval, en op voorwaarde dat de procedure tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed daarom doorgevoerd werd, de datum van het proces-verbaal van niet-verzoening der echtgenoten als vertrekpunt dient beschouwd voor de berekening van de 300 dagen, bedoeld in artikel 313, lid 2, B.W.;

Overwegende dat in onderhavig geval echter de wettelijke periode van conceptie van het kind aanvang neemt op 8 februari 1953, zijnde 17 dagen vóór 25 februari 1953, datum waarop het proces-verbaal

van niet-verzoening door de heer voorzitter dezer rechtbank opgesteld werd; dat, volgens de algemene aanvaarde zienswijze, artikel 313, lid 2, B.W. dus niet toepasselijk is;

Overwegende dat aanlegger echter vraagt de datum van 4 februari 1953, waarop hij zijn verzoekschrift tot echtscheiding in handen van de heer voorzitter dezer rechtbank indiende, als vertrekdatum te beschouwen voor de berekening van voormelde 300 dagen, in een breedvoerige uiteenzetting aanvoerende dat de echtgenoten toen reeds feitelijk gescheiden leefden omdat zijn vrouw hem op 21 december 1952 verlaten had, zodat de zedelijke onmogelijkheid tot seksuele gemeenschap alsdan voorzeker even onbetwistbaar was als een drietal weken later, wanneer het proces-verbaal van niet-verzoening opgesteld werd tengevolge van de niet-verschijning van zijn vrouw vóór de heer voorzitter der rechtbank;

Overwegende dat ook in de meest ruime interpretatie van artikel 313, lid 2, B.W., steeds vereist blijft een rechterlijke machtiging van de vrouw om een afzonderlijke woonst te betrekken, met andere woorden een wettige opheffing van de verplichting tot samenwonen ten tijde van de ontvangenis;

Overwegende dat de meest gezaghebbende huidige rechtspraak en rechtsleer aannemen dat, wanneer de heer voorzitter der rechtbank het proces-verbaal van niet-verzoening opstelt met bevel tot mededeling der stukken aan het Openbaar Ministerie en dus tot voortzetting der rechtspleging, hij hierbij virtueel en impliciet de vrouw machtigt om afzonderlijk te wonen op de in feite reeds gekozen verblijfplaats, waardoor ze van haar wettelijke verplichting om haar man te volgen en met hem samen te wonen ontheven wordt (De Page, Complém., t. I, n° 1090B, blz. 456, met referenties in voetnota; Beroep Brussel, 20 maart 1939, Pas. 1939, II, 117; 14 juni 1949, R. Weekbl. 1949-1950, kol. 199; Beroep Luik, 12 november 1937, Pas. 1939, II, 107; 29 november 1945, Pas. 1945, II, 50; 22 maart 1945, Pas. 1945, II, 23; Beroep Gent, 9 maart 1951, Pas. 1952, II, 1; 27 februari 1955, R. Weekbl. 1955-1956, kol. 83; Aix, 13 februari 1908, D.P. 1908, II, 339, en S. 1909, II, 281; Burg. Rb. Dinant, 9 februari 1928, Pas. 1928, III, 213; Burg. Rb. Neufchâteau, 10 april 1952, Pas. 1953, III, 69; Burg. Rb. Antwerpen, 19 januari 1952, R. Weekbl. 1951-1952, kol. 1231; enz.);

Overwegende dat het indienen van een inleidend verzoekschrift tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed — verzoekschrift dat slechts achteraf aan de tegenpartij medegedeeld wordt samen met de oproeping in verzoening vóór de heer voorzitter der rechtbank — slechts een louter eenzijdige daad van de aanlegger zelf uitmaakt, welke dus geen enkele soort gelijke virtuele, implicite of stilzwijgende rechterlijke machtiging tot afzonderlijk wonen inhouden kan; dat aanlegger dan ook tevergeefs aandringt op de van toen af reeds bestaande zedelijke onmogelijkheid tot seksuele gemeenschap;

Overwegende dat artikel 313, lid 2, B.W. dus evenmin ter zake toepassing vindt;

Overwegende dat de eis ongegrond voorkomt;

Om deze redenen,

De Rechtbank, gehoord de heer P. Van Damme, substituut-procureur des Konings, in zijn advies waarbij hij de zaak aan de beoordeling van de rechtbank overlaat, rechtdoende bij verstek tegenover gedaagden bij nalatigheid te verschijnen,

Verklaart de eis ongegrond en verwierpt hem;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer. — 25 mei 1956.

Voorzitter : M. De Preter.

Rechts : M.M. Ceulemans en Deloof.

Advocaten : Mrs Koll en Le Clercq.

Erfrecht. — Legaat van een hoeveelheid hout tot een bepaalde waarde uit de voorraad van de erflater. — Samenstelling van die voorraad.

Legaat van een hoeveelheid hard hout tot een bepaalde waarde uit de op de dag van het overlijden van de erflater in zijn vermogen aanwezige voorraad.

Wat betreft de contracten, gesloten na het overlijden van de erflater, komen zij niet in aanmerking om diens nalatenschap te beïnvloeden.

Wat betreft de contracten, aangegaan vóór het overlijden kunnen zij eventueel wel in aanmerking worden genomen om het vermogen van de erflater vast te stellen.

Zonder belang is na te gaan of het hout al dan niet door de algemene legataris betaald is na het overlijden van de erflater.

Alléén is van belang na te gaan of de eigendoms-overdracht reeds geschied was op het ogenblik van het overlijden ; in bevestigend geval maken de goederen, waar zij zich ook mochten bevinden, deel uit van de voorraad van de overledene.

Renard t/ Rousseau-We Renard.

Overwegende dat de eis strekt tot het horen veroordelen van de verweerster tot afgifte van een legaat van hard hout, ten belope van fr. 700.000, subsidiairlijk tot betaling van fr. 700.000, het al met de wettelijke intresten aan 4,5% (in besluiten gevraagd aan 5,5 %) vanaf 4 februari 1947, de gerechtelijke intresten en de kosten ;

Overwegende dat door eigenhandig testament van 26 oktober 1946 neergelegd bij notaris René Cavenaille en gerangschikt tussen de minuten van Notaris L. Mortelmans, wijlen René Renard, in leven houtkoopman, eiser met een legaat begiftigde vervat in de volgende bewoordingen « ... à mon frère Jules Joseph Ghislain Renard, habitant à Anvers, Spoorstraat, 14, je lègue le droit de prélever sur les stocks de bois durs, existants au jour de mon décès, des bois jusqu'à concurrence de frs 700.000 » ;

Overwegende dat René Renard overleden is ouderloos en kinderloos op 4.2.1947 ;

Dat buiten het legaat aan eiser en een ander aan zijn zuster Céline, hij zijn echtgenote, huidige verweerster, als algemene legatarisse aanstelde ;

Overwegende dat verweerster de houthandel door haar echtgenoot uitgebaat, in haar naam voortzette ;

Dat eiser, die bediende was bij zijn broeder, in dienst van verweerster bleef totdat hij een vooropzeg kreeg tegen 31 mei 1957, doordat verweerster het inzicht heeft de eigendom waarin de handel wordt gedreven, en de handel zelf te verkopen ;

Dat de bedoeling van de de cujus, met een legaat in natura aan eiser te vermaken, duidelijk geweest is : eiser toe te laten een soortgelijke handel te beginnen, daar hij zich gespecialiseerd had bij de firma in « hard hout » ;

Dat eiser, die practisch heel zijn leven in dienst van de firma geweest was, en er zijn broodwinning had, zijn legaat niet geëist heeft op het ogenblik van het overlijden van zijn broeder, gezien de financiële

zorgen van de firma, die te kampen had met extra-belastingen en grote banklasten ; dat de de cujus zijn vermogen geïmmobiliseerd had in onroerende goederen ; — zodat, al was zijn successie beneficiair voor ongeveer 7 miljoen de handelszaak toch hoofdzakelijk met kredieten werkte ; dat aldus de stock hout gedurig in pand gegeven was aan de Banken, die het geld voor de aankoop van het hout leverden ; dat eiser dan ook slechts op 8 mei 1949 schriftelijk aan verweerster vroeg om hem zijn legaat binnen afzienbare tijd af te leveren ; dat verweerster reeds op 22 mei 1949 antwoordde dat zij niets verschuldigd meende te zijn, daar het legaat vervallen zou zijn bij gebrek aan voorwerp « au décès de mon mari, ce stock (de bois durs) était pratiquement inexistant, ce qui rendait caduc le legs... » ;

Dat eiser nooit uitdrukkelijk verzaakte aan zijn legaat en dat er geen termijn voorzien is om dergelijk legaat te aanvaarden ;

Dat verweerster echter thans nog beweert dat de gelegateerde zaak niet bestond op het ogenblik van het overlijden ; dat zij betwist dat er op dat ogenblik « welkdanige hoeveelheid hard hout in stock te Antwerpen bestond » ;

Overwegende dat deze verklaring reeds in tegenstrijd is met de brief van 22 mei 1949 waarin slechts sprake is van een « practisch » onbestaande stock, wat reeds wijst op het bestaan van « iets », al was het betrekkelijk onbeduidend ;

Dat eiser dus mag gevolgd worden wanneer hij verklaart volgens inventaris gevoegd aan de aangifte in de nalatenschap er voor fr. 92.400, stock hard hout in Antwerpen voorradig was ;

Dat verweerster, die de aangifte in de nalatenschap niet voorlegt, deze gegevens ook niet stellig betwist en tot het tegenbewijs moet geacht worden accoord te gaan met deze vaststellingen ;

Overwegende dat de eiser ook terecht doet opmerken dat het testament niet spreekt van de « stock hout te Antwerpen » maar van « les stocks de bois durs existant au jour de mon décès » en dit niet alleen te Antwerpen ;

dat eiser dan verder bewijst, aan de hand van verschillende contracten, dat de de cujus altijd aanzienlijke stocks hard hout in zijn bezit had, en er voor zorgde, wanneer hij ervan verkocht, de stock onmiddellijk terug aan te vullen ; dat hij nl. na zijn testament opgesteld te hebben, hout van die soort verkocht voor ongeveer fr. 700.000, maar er reeds tevoren terugbesteld had voor een grotere waarde ;

Overwegende dat verweerster staande houdt dat :

a) de koopwaren, welke het voorwerp zouden uitgemaakt hebben van een handelsverrichting voor het overlijden, geen deel uitmaken van de stock, omdat zij na het overlijden betaald werden door verweerster, en dat een voorafneming van koopwaar, die nog niet in het « bezit » van de overledene gekomen was, niet mogelijk is ;

b) de houtstocks afgeleverd na het overlijden, niet behoren aan de overledene ;

Overwegende dat inderdaad, wat betreft de contracten gesloten na het overlijden, deze niet meer in aanmerking komen om de nalatenschap van de de cujus te beïnvloeden ;

dat wat betreft de contracten aangegaan voor het overlijden, integendeel, deze gebeurlijk wel in aanmerking kunnen genomen worden om het patrimonium vast te stellen ;

Dat het nl. zonder belang is na te gaan of het hout al dan niet door verweerster betaald werd na het overlijden ;

Dat alleen van belang is na te gaan of de eigendomsoverdracht reeds gebeurd was op het ogenblik van het overlijden; dat in bevestigend geval, waar ook de goederen zich moeten bevinden, zij deel uitmaken van de « stocks » van de overledene;

Overwegende dat eiser drie contracten voorlegt met de erbij horende voorlopige en definitieve factuur, briefwisseling, invoer en uitvoervergunning, specificeringslijsten, enz.;

Dat het eerste contract ondertekend werd door de de cujus en de A.R.C. (Agence de représentation coloniale) te Parijs op 15.10.1946 betreffende 400 m³ hard hout;

Dat deze verkoop volledig is, gezien het accoord over de prijs en het voorwerp; dat geen speciale bepaling iets voorzagt wat betreft de overdracht van eigendom; dat gezien het een verkoop van een zaak in genere was, de overdracht slechts kon gebeuren op het ogenblik van de specificatie van de goederen;

Dat het contract trouwens voorzagt dat 90 % van de prijs zou betaald worden door een onherroepelijk bevestigd krediet tegen aflevering van een voorlopige factuur gepaard met de specificatie en een administratief attest; dat in casu de voorlopige factuur opgesteld werd op 20 oktober 1946 voor een som van fr. 498.000; dat op 26 november 1946 de A.R.C. aan de de cujus de specificatie van het hout liet geworden, inhoudende het nummer, de houtsoort, de doormeter, lengte, inhoud en tonnemaat van iedere stam; dat deze specificatie enkele dagen tevoren was geschied zodat op 26 november 1946 zeker de overdracht van eigendom volledig was;

Dat dit hout dus deel uitmaakt van de stock van de de cujus, onafgezien het feit dat het hout, wegens moeilijkheden in het bekomen van de uitvoervergunning, slechts na 4.2.47 ingescheept werd en later te Antwerpen, kwam;

Dat wat betreft het tweede contract, ditzelve dagtekent van 2.12.46 en aangegaan werd tussen de de cujus en de Société Bordelaise Africaine S.A.; dat het slaat op 55 à 60 m³, aan ongeveer dezelfde voorwaarden van betaling; dat een voorlopige factuur opgesteld werd op 22 februari 1947 en dat de eigendomsoverdracht geschied was vóór het overlijden; dat het derde contract nog later gesloten werd en laattijdig gespecificeerd;

dat de waarde van de stocks te Antwerpen 92.400 en deze van het eerste contract echter voldoende zijn om het legaat uit te voeren;

waarde factuur	467.893,—	waarbij te voegen
de waarde van de vracht	303.876,—	en
	235.488,—	

Overwegende dat het dus ten onrechte is dat verweerster geweigerd heeft het legaat uit te keren;

Overwegende, wat betreft de intresten, dat deze naar luid van artikel 1014 B.W. slechts beginnen te lopen vanaf de dag van de officiële vraag tot aflevering; hetzij van de inleidende dagvaarding;

Om deze Redenen:

De Rechtbank,

Rechtdoende op tegenspraak,

Alle andere of strijdige besluiten verwerpende,

Verklaart de vraag ontvankelijk en gegrond;

Veroordeelt verweerster om aan eiser af te leveren hard hout uit de stocks van de nalatenschap ten belope van het bedrag van fr. 700.000 met de gerechtelijke intresten aan 4,5 % 's jaars op deze som en de kosten;

En voor het geval verweerster dit niet moest afleveren binnen de acht dagen van de betekening van huidig vonnis, veroordeelt verweerster van nu af tot het betalen aan eiser van 700.000 fr. met de gerechtelijke intresten aan 5,5 % en de kosten van het geding.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE HASSELT

4e Kamer. — 15 juni 1956.

Alleenrechtsprekend rechter: M. Kranzen.

O.M.: M. Dossaer.

Advocaten: Mrs Vandeurzen en Delvosal.

Onrechtmatige daad. — Verantwoordelijkheid voor gebrekkige zaak. — Afgenapte elektriciteitsdraden.

Twee koeien gedood door elektrocutie ingevolge het afknappen van draden van de elektrische leiding. Verantwoordelijkheid van de gemeente-elektriciteits-exploitanten.

Een elektrische draad, die onder spanning staat boven een openbare weg, mag niet breken; indien zulks wel gebeurt, wijst dit feit op eigen gebrek, tenzij de eigenaar van de leiding bewijst dat de breuk het gevolg is van overmacht of toeval, waaronder verstaan een abnormale en onvoorzienbare gebeurtenis.

Torremans t/ Gemeente Leopoldsborg.

Overwegende dat niet betwist wordt dat op 29 juli 1954 de twee draden van de elektrische aansluiting van het huis Cruysberghs, gelegen te Leopoldsborg aan een asseweg, genaamd Boskant, gebroken zijn in de loop van de morgen, zonder dat de oorzaak van dit breken tot nu toe kon worden bepaald; dat de hoofdleiding gelegen is aan de overkant van de weg, zodat de aansluiting dwars boven de weg gespannen is; dat de uiteinden van het deel van de draden, die vielen langs de kant van de hoofdleiding, in aanraking kwamen met de draden van een weideafsluiting, waardoor twee koeien, toebehorende aan eiser, door elektrocutie gedood werden en een derde gekwetst; dat de leiding toebehoort aan de gemeente en de elektriciteitsvoorziening door haar zelf wordt uitgebaat;

Overwegende dat eiser uit dien hoofde een schadevergoeding vordert van 35.840 fr.;

Overwegende dat alhoewel er in de dagvaarding sprake is van gebrek aan onderhoud of nalatigheid, eiser zich in zijn besluiten alleen steunt op het gebrek van de zaak en verweerster zich hierop verdedigt;

Overwegende dat de wet van 10 maart 1925 in haar art. 18 alleen voor doel heeft de concessiehouder van een elektrisch net in de plaats te stellen van het openbaar bestuur, voor wat de verantwoordelijkheid betreft tegenover derden; dat zij echter geen afbreuk gedaan heeft aan het algemeen principe dat degene tegen wie schadevergoeding wordt geëist, hij weze dan nog uitbater van een elektrisch net, slechts dan tot betaling gehouden is, wanneer zijn schuld bewezen is; dat in onderhavig geval eiser moet bewijzen dat verweerster gebruik heeft gemaakt van een gebrekkige zaak;

Overwegende dat daar waar het in casu gaat om draden van een elektrische aansluiting het volgende moet in aanmerking genomen worden: enerzijds is er de schadelijgende partij, aan dewelke geen enkel

feit kan ten laste gelegd worden en wier eigendom aangetast wordt door de inwerking van een zaak toebehorende aan de gemeente, anderzijds deze gemeente, het is te zeggen de gemeenschap van de inwoners, die boven de openbare wegen stroom vervoert voor het nut van die inwoners en wier installaties aan een van die inwoners schade hebben berokkend;

Overwegende dat in die omstandigheden de verplichtingen van de gemeente om elke schade aan een van haar inwoners te voorkomen, als zeer strikt moeten beschouwd worden;

Overwegende dat het feit dat over de openbare weg gespannen draden van de elektrische leiding breken bewijst, ofwel dat deze draden hetzij oorspronkelijk, hetzij door de sleet, niet meer deugdelijk waren, hetzij dat zij niet behoorlijk beschermd waren tegen uiterlijke oorzaken van breuk;

Overwegende dat een elektrische draad staande onder spanning boven een openbare weg niet mag breken en dat indien dit wel gebeurt, dit feit op zijn eigen een gebrek bewijst, tenzij de eigenaar van de leiding zou bewijzen dat de breuk het gevolg is van overmacht of van een toeval, hieronder verstaan de abnormale en niet te voorziene gebeurtenis; (Luik 30 nov. 1954, Journal des Tribunaux 1955, blz. 603 en nota)

Overwegende dat verweerster de hypothese vooruitzet dat de draden kunnen gebroken zijn door de aanraking met een hoog uitstekend onderdeel van een legervoertuig;

Overwegende dat moest dit het geval zijn er nog geen gebrek aan de leiding zou bewezen zijn; dat het immers gaat om een gemeente op wier grondgebied zich een uitgestrekt militair kamp bevindt; dat de gemeente de aard van de gebruikte militaire voertuigen kent en dienvolgens gepaste voorzorgen moet nemen om haar elektrisch net doelmatig te beschermen;

Overwegende dat eiser bijgevolg het gebrek van de leiding en de daaruit voortvloeiende schuld van verweerster bewezen heeft;

Overwegende dat eiser vordert de waarde van de twee verongelukte koeien, zijnde 17.000 en 14.000 fr., de kosten van verzorging van de gekwetste koe, zijnde 250 fr. en het verlies aan melk geraamd op 4.590 fr.;

Overwegende dat voor wat de waarde van de dieren betreft hij zich steunt op een getuigenschrift van zijn veearts;

Overwegende dat anderzijds uit de stukken blijkt, dat alhoewel verweerster geen enkele rechtsgeldige bekentenis deed, de vertegenwoordiger van haar verzekeringsmaatschappij nochtans als maximum het cijfer van 28.000 Fr. vooruitzette als waarde van de koeien;

Overwegende dat kan aangenomen worden dat er ook een zeker verlies aan melk geweest is;

Overwegende dat het onmogelijk is nu nog door expertise de waarde van de koeien te bepalen; dat trouwens een expertise ook slechts tot een raming kan leiden en niet tot een mathematische zekerheid; dat overigens de door partijen vooruitgezette cijfers niet in aanzienlijke mate verschillen;

Overwegende dat in die omstandigheden de rechtbank niet anders kan dan de schade ex aequo et bono te ramen in totaal op 32.000 fr.;

Overwegende dat het patrimonium van eiser op die dag van het ongeval verminderd werd met de waarde van de dieren en met het produktievermogen van deze;

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

2e Kamer. — 22 mei 1956.

Voorzitter : M. Polspoel.

Rechters : M.M. De Laet en Hofkens.

Referendaris : M. Van Caenegem.

Kredietverzekering. — Rechten van de verzekeraar tegenover de werkgever, aan wie verklaring van loonsafstand is betekend ten laste van zijn werknemer, die op krediet heeft gekocht.

Voorrechten kunnen alleen bestaan krachtens de wet; zij kunnen niet door overeenkomst tussen partijen in het leven worden geroepen.

De overdracht van een schuldvordering werkt niet tegenover derden, zolang zij hun niet is betekend of niet bij authentieke akte door hen is aanvaard.

De kredietverzekeraar kan slechts rechtsgeldig optreden, voorzover hij gesubrogeerd is in de rechten van zijn verzekerde. Hij kan dan ook eerst loonsafstand doen tekenen aan de werkgever van het ogenblik af, dat hij zijn verzekerde heeft betaald; een betaling achteraf maakt een voordien betekende loonsafstand zonder waarde.

In geval van samenloop van verschillende betekenaars van loonsafstand komt de prioriteit toe aan degene, die het eerst de betekening van afstand heeft gedaan; zelfs zo de vordering van de andere schuldeisers van oudere datum is, omdat door de betekening van de loonsafstand het beslagen bedrag uit het vermogen van de beslagene verdwijnt.

Zelfs een in principe bevoorrechte schuldeiser, zoals de ontvanger der belastingen, verliest het voorrecht, zo de door hem gedane betekening van latere datum is dan de door andere schuldeisers gedane betekening.

Enkel wanneer concurrerende schuldeisers gelijktijdig loonsafstand hebben betekend, zal in geval van ontoereikendheid der beslagen gelden pondspondsgewijze verdeling plaats hebben, behoudens wanneer er onder hen bevoorrechte schuldeisers zijn.

N.V. Les Assurances du Crédit t/ N.V. Etabl. Boelens en N.V. Etabl. Boelens t/ De Groot, N.V. Magec en N.V. Etabl. Van Goitsenhoven.

Aangezien de vordering ingeleid bij exploit van 25-6-55 ten verzoeken van de N.V. « Les Assurances du Crédit » ertoe strekt gedaagde N.V. Boelens zich te zien en horen veroordelen om aan verzoekster te betalen de som van 11.000.— fr. ter dekking van de schuld van de genaamde De Groote Emiel, op wiens loon ten dien einde bij gedaagde beslag was gelegd en u't welken hoofde verzoekster haar verzekerden Soficosa en Usicontact had schadeloos gesteld en 1.000 fr. ten titel van schadeloosstelling wegens laat-tijdige betaling;

Aangezien de vordering ingeleid bij exploit van 8-7-55 ten verzoeken van de N.V. Boelens ertoe strekt gedaagden zich te zien en horen veroordelen om tussen te komen in het geding ingeleid door de N.V. Les Assurances du Crédit tegen verzoekster bij exploit van deurwaarder A. Crauwels dd. 25-6-55, derhalve dit vonnis aan gedaagden te horen gemeen verklaren en zich hetzij solidair, hetzij de ene bij gebreke aan de andere, te horen veroordelen tot de kosten;

Aangezien hoofdaanlegster ter staving harer vordering voorhoudt:

1) dat zij als verzekeraarster der risico's, voortsprui-

tende uit het ingebreke blijven van de schuldenaars van enerzijds de s.a. Soficosa te Doornik en de firma Usicontact te Brussel anderzijds, op grond van art. 22 van de wet van 11-6-1874 op de verzekering, na betaling der vergoeding, wettelijk in de rechten en actiën van haar verzekerde streeft;

2) dat waar niet betwist wordt en verzoekster ten andere bewijst dat ze haar bovenvernoemde verzekeren Soficosa en Usicontact in de plaats van hun schuldenaar De Groote Emiel een vergoeding heeft uitbetaald van 10.104,— fr. in augustus 1952 en van 515 fr. in maart '54, ze in hun rechten en voor gezegde uitgekeerde bedragen + daarbij horende kosten gesubrogeerd is;

3) dat waar de schuldenaar De Groote Emiel zijn verplichting niet heeft nagekomen en waar de contracten, gelijkvormig de artikelen 1689 vgl. B.W. overdracht van schuldvordering inhouden op de toekomstige wedden en lonen à ratio van 2/5 dezer, verzoekster de toegestane overdracht aan gedaagde N.V. Boelens, bij dewelke de schuldenaar op dat ogenblik als werkmán in dienst was ten belope van 19.389 fr. + 280 fr. voor kosten op 15 juni '53 en ten belope van 600 fr. + 155 fr. kosten betekende;

4) dat gedaagde N.V. Boelens evenwel weigerde de afgehouden bedragen of minstens de bedragen die ze had moeten afhouden — welke, rekening gehouden met de verlopen tijdsruimte, omstreeks 11.000 fr. moeten bedragen — aan verzoekster uit te keren, zodat gedaagde gehouden is tot betaling van dit achtergehouden bedrag, wijl het ook passend voorkomt haar te veroordelen tot een schadeloosstelling van 1.000 fr. wegens laattijdige betaling;

5) dat gedaagde N.V. Boelens ten onrechte voorhoudt dat ze tot geen betalingen kan overgaan om reden dat er verschillende beslagen op loon van haar werkmán De Groote waren gelegd o.m. door de firma's N.V. Magec en N.V. Van Goitsenhoven, evenals het beheer der belastingen, vermits niet wordt ontkend dat eiseres de loonconcessie door De Groote E. op 15-6-53 toegestaan vóór elk ander schuldeiser betekende, zodat elk beslag onder derden betekend na dit van verzoekster elke draagwijde verliest, daar de zaak door de eerste betekening niet meer toebehoort aan de beslagene, in acht genomen dat door gezegde betekening, op grond van art. 1690 bwb. de vordering in het patrimonium van de cessionaris treedt en derhalve niemand de rechten van de cessionaris kan aanwerven;

6) dat de beweegredenen geldend voor het beslag onder derden, van toepassing zijn bij de betekening van afstand welke na eerste betekening komt, vermits bij samenloop van verschillende cessionarissen, diegene het behaalt, die het eerst de hem toegestane loonconcessie door een betekening aan derden tegenstelbaar zal gemaakt hebben, wijl die afstandsbetekening moet geëerbiedigd worden vóór elke andere betekening en dit voor het bedrag der betekening en tot op het ogenblik dat dit zal aangezuiverd zijn;

7) dat weliswaar gedaagde voorhoudt dat verzoekster zich akkoord had verklaard met maandelijksse afhoudingen van 1.000 fr., doch dat anderzijds niet zal kunnen ontkend dat deze beperking slechts werd aangenomen voor zover er geen andere beslagleggers zouden bestaan;

8) dat gedaagde n.v. Boelens ten onrechte voorhoudt dat ze hoogstens kan gehouden tot de betaling van 7.861 fr. — zijnde het effectief afgehouden bedrag op 't loon van De Groote E. — en niet tot 11.000 fr. vermits te dezen niet alleen in aanmerking komt het bedrag dat werd afgehouden, doch dat had moeten

afgehouden geweest zijn, zodat betekende desgevallend voor 't verschil persoonlijk dient in te staan;

9) dat op grond van de voorhanden zijnde gegevens gedaagde 11.000 fr. op het loon van De Groote hadde moeten afhouden, in acht genomen dat haar werkmán een loon van 3.600 fr. had, zodat per maand 1.400 fr. diende afgehouden — onder het voorbehoud van 't schrijven van 14-9-53, dat evenwel sinds 25-5-54 ophield te bestaan, daar alsdan andere beslagleggers optraden;

10) dat waar De Groote E. in dienst van gedaagde is geweest tot 10-12-54, de afhoudingen als volgt dienden te geschieden: a) van 15-6-53 tot eind oogst 53 een bedrag van 3.500 fr., b) van september '53 tot en met april '54 een bedrag van 8.000 fr., c) van mei '54 tot 15-12-54 een bedrag van 10.500 fr. of alles samen 22.000 fr., waarop betaald 11.000 fr., blijft 11.000 fr.;

11) dat gedaagde n.v. Boelens gans ten onrechte meent dat de bedragen door de belastingen opgevorderd op de ten bate der schuldeisers weerhouden sommen dienen voorafgenomen vermits door de betekening van de afstand of van derden beslag, die bedragen n'et meer aan de schuldenaar toebehoren, doch in het patrimonium van de cessionaris terecht komen en derhalve het fiscaal beheer geen sommen meer vatten kan, die aan haar schuldenaar niet meer toebehoren, wijl 't beslag onder derden aan de cessionaris niet meer tegenstelbaar is; (ook dit beginsel is van toepassing tegenover de staat en derhalve moet gedaagde spijs het decreet van 16-8-1807 art. 9 geen acht meer slaan op de beslagen onder derden welke na het betekenen van de afstand in haar handen gelegd werden)

12) dat de in vrijwaring geroepen partij Magec ten onrechte beweert een voorrecht te hebben op 't inbeslaggenomen gedeelte van het loon van De Groote onder voorwendsel dat deze laatste zijn salaris bij voorrecht en in eerste rang zou afgestaan hebben, vermits er geen andere voorrechten bestaan dan deze door de wet voorzien en daarenboven — nog aangenomen dat de n.v. Magec een voorrecht zou bezitten, quod non — dit aan verzoekster niet tegenstelbaar is;

Aangezien gedaagde n.v. Boelens, tevens aanlegster op vrijwaring, ten dezen voorhoudt;

1) dat inderdaad gedaagde De Groote E. bij haar tot 8-12-54 in d'ens was, doch dat verschillende schuldeisers van deze haar afstand van betaling betekenden o.m. a) de n.v. Les Assurances du Crédit dd. 15-6-53 als in de plaats gestelde van de s.v. Acredifina te Mechelen en van de firma Soficosa voor de respectievelijke bedragen van 11.564 fr. en 10.504 fr. — waarop 11.000 fr. werd betaald, b) de n.v. Magec dd. 4-5-54 voor 't bedrag van 4.777 fr., c) de n.v. Les Assurances du Crédit dd. 22-6-54 voor 't bedrag van 600 fr. en d) de n.v. Louis Van Goitsenhoven dd. 9-7-54 voor een bedrag van 1.725 fr.;

2) dat niet uit het oog mag verloren dat verzoekster «Les Assurances du Crédit» bij brieven van 14-9-53 haar akkoord bevestigde dat slechts 1.000 fr. per maand op het loon van De Groote zou afgehouden worden, voor zover geen andere beslagleggingen door derden zouden geschieden;

3) dat de n.v. Boelens ten volle bereid is het door haar weerhouden bedrag op 't loon van De Groote af te staan aan deze schuldeiser of -eisers die de rechtbank zal aanduiden, doch dat dit bedrag niet 11.000 fr. doch 7.861 fr. bedraagt, onder aftrek evenwel van een bedrag van 348 fr. aan 't beheer der belastingen verschuldigd;

4) dat zeer zeker geen sprake kan zijn van toeken-

ning van schadevergoeding, vermits de N.V. Boelens niet te oordelen heeft over de al dan niet regelmatigheid of gegrondheid van de afstanden van betaling haar door de verschillende eisers betekend, wijl alleen de rechtbank op grond van de haar door die schuldeisers verstekte uitleggingen over de regelmatigheid en gegrondheid ervan dient te wijzen en te bepalen aan wie de weerhouden bedragen dienen uitgekeerd;

5) daar ook de kosten van proceduur, evenals deze van tussenkomst niet ten laste van de n.v. Boelens kunnen gelegd, daar deze in heel de betwisting geen enkele fout treft;

6) dat in elk geval de tegeneis van de n.v. Magec niet kan weerhouden worden, daar deze onontvankelijk is, vermits de vordering n.v. Boelens enkel als voorwerp heeft het vonnis in zake « Les Assurances du Crédit/N.V. Boelens » aan gedaagde te horen gemeen verklaren en de gestelde tegeneis een volkomen andere oorzaak heeft dan de vordering in tussenkomst;

Aangezien gedaagde op tussenkomst, n.v. Magec, harerzijds laat gelden:

1) dat zij, als schuldeiseres van de genaamde De Groote E., die in gebreke bleef zijn schuld te betalen, op 6-5-54 aan verzoekster op tussenkomst bij deurwaardersexploot loonsafstand betekende, dewelke haar werknemer met haar op 14-2-53 was overeengekomen;

2) dat uit de loonsafstandverklaring gelibelleerd als volgt: « ter waarborging van de goede afloop der » verbintenissen, brengt De Groote, werknemer bij de » N.V. Boelens, bij dit contract, met voorrang en voorrecht » recht op al de anderen, het afstaanbaar gedeelte van » zijn wedde over op Magec. De Groote geeft toelating » aan zijn werkgevers de afhoudingen te doen en deze » in handen van Magec of haar mandataris te storten, » tegen gewoon kwijtschrift » — duidelijk blijkt dat verzoekster op tussenkomst gehouden is gedaagde N.V. Magec bij voorrang en voorrecht op al de anderen de 2/5 van 't loon van De Groote te betalen: dit voor de periode lopende van 6-5-54 tot op de datum der definitieve uitdiensttreding en dit tot aanzuivering van de volledige schuld;

3) dat voor zover zou blijken dat verzoekster op tussenkomst nagelaten heeft de afhoudingen op het loon van De Groote ten voordele van gedaagde N.V. Magec te doen, deze gehouden is voor 't bedrag der tekorten persoonlijk in te staan en gedaagde n.v. Magec te vergoeden; tegeneis die gedaagde op tussenkomst bij deze verklaart in te stellen;

4) dat ter vaststelling der werkelijk verschuldigde bedragen, zo n.v. Boelens als haar werknemer De Groote, gesommeerd worden het bewijs te leveren welke lonen vanaf 6-5-54 tot op het ogenblik der uitdiensttreding van De Groote werden betaald en welk 't bedrag der gedane afhoudingen is;

Aangezien de beide vorderingen ingeleid bij exploit van 25-6-55 door deurwaarder Crauwels en bij exploit van 6-7-55 door deurwaarder J. De Coninck, respectievelijk ingeschreven ter algemene rol onder de nummers 62421 en 62661 uit de aard der zaak zelf verknocht zijn en derhalve dienen samengevoegd;

Aangezien hoofdverzoekster S.A. Les Assurances du Crédit zich ter staving harer vordering enkel en alleen vergenoegt — behoudens een door haar zelf afge maakte « probaliteitslijst » van de lonen van De Groote E. bij gedaagde n.v. Boelens tussen de periode van juni '53 tot december '54 — met het voorbrengen enerzijds van een verkoopcontract op krediet dd. 10-3-52 afgesloten tussen de genaamde R. Lemaire, als verkoper en de echtelingen De Groote-Rousseau, als kopers, waarbij laatstgenoemde van eerstgenoemde een hermaasmachine aankopen voor 8.000 fr., te ver-

meerderen met 2.504 fr. voor kosten van financement, betaalbaar 4.000 fr. bij levering en 24 maandelijksse betalingen van 421 fr., dewelke de koper mag betalen aan de societeit U.F.I.H. en ter zekerheidsstelling van dewelke deze verklaart heel het overdraagbaar en beslagbaar deel van zijn loon af te staan en over te dragen aan de verkoper, die op zijn beurt verklaart al zijn rechten, die hij u't hoofde van zelfde verkoop op de koper zou bezitten over te dragen aan de societeit U.F.I.H., tweederzijds van een verkoopcontract op krediet dd. 28-1-52 afgesloten tussen de genaamde De Raedt E., als verkoper, en de echtelingen De Groote-Rousseau als kopers, waarbij laatstgenoemde van eerstgenoemde aankopen een buffetkast + tafel + 6 stoelen, voor 11.564 fr., betaalbaar 1.100 fr. bij levering en 24 maandelijksse betalingen van 436 fr., dewelke de koper mag betalen aan « Acredifina » of aan een door haar aangestelde drager en ter zekerheidsstelling van dewelke de koper verklaart heel het overdraagbaar en beslagbaar deel van zijn loon af te staan en over te dragen aan de verkoper, die op zijn beurt verklaart de gebeurlijke overdracht der schuld vordering te aanvaarden, en derderzijds de betekening van haar afstand door haar gedaan op 15-6-53 aan huidige gedaagde, waarbij ze aan gedaagde tevens laat weten dat zij de kredietrisico's der S.V. Acredifina te Mechelen en Soficosa heeft gedekt, zodat ze op grond van de verzekeringspolis tussen partijen afgesloten, in de rechten en acties van haar verzekerde is getreden, voor wat betreft én de overeenkomst van 28-1-52 én de overeenkomst van 10-3-52, bovengenoemd;

Aangezien behoudens voornoemde stukken, uit de door gedaagde N.V. Boelens voorgebrachte bescheiden, ook blijkt dat de echtelingen De Groote-Rousseau uit hoofde van aankoop erkennen aan de maatschappij « Usicontact » schuldig te zijn de som van 590 fr., aflosbaar mits vijf maandelijksse betalingen van 120 fr.; wijl De Groote ter zekerheidsstelling hiervan eveneens verklaart heel het overdraagbaar en beslagbaar deel van zijn loon af te staan en over te dragen aan Usicontact, wijl door huidig verzoekster, welke verklaart 't kredietrisico van Usicontact gedekt te hebben, betekening van afstand wordt gedaan op 22-6-54;

Aangezien daarenboven, uit de door gedaagde N.V. Boelens voorgebrachte bescheiden tevens blijkt dat de echtelingen De Groote nog credietaankoop hebben gedaan bij de firma L. Van Goitsenhoven, groot 1.850 fr., dd. 27-11-53 waarvoor loonsafstand werd betekend op 9-7-54, wijl De Groote E. nog een credietaankoop deed op 14-2-53, groot 5.429 fr., bij de N.V. Magec en waarvoor loonsafstand werd betekend op 6-5-54, terwijl tenslotte nog een betekening van loonsafstand werd gedaan door de ontvanger der belastingen dd. 13-5-1954;

Aangezien ter aflossing van het geschil, in acht genomen dat terzake minstens vier betekeningen van loonsafstand zijn geschied, de dubbele rechtsvraag dient opgelost, te weten enerzijds of er terzake zich bevoorrechte schuldeisers hebben aangeboden — zoals n.v. Magec beweert voor haar vordering het geval te zijn — en tweederzijds of de schuldeisers van zelfde rang al dan niet recht hebben op gelijkmatige verdeling der voorhanden zijnde gelden (pondsponds gewijze), dan wel of de betalingen dienen te geschieden in de orde der loonsafstandsbetekening;

I. Over de al dan niet bevoorrechte schuldeisers:

Aangezien N.V. Magec ten onrechte meent bevoorrecht te zijn op de andere ter zake zijnde schuldeisers onder voorwendsel dat De Groote bij zijn aankoop

op krediet verklaard heeft het afstaanbaar gedeelte van zijn wedden aan verkoopster N.V. Magec af te staan, met voorrang en voorrecht op allen;

dat inderdaad deze verkoopsovereenkomst bestaande tussen twee wel bepaalde partijen niet tegenstelbaar is aan derden, voor dewelke zulkdanige overeenkomst een « res inter alios acta » daargestelt, wijl daarenboven geen voorrechten bestaan, dan deze door de wet voorzien;

II. Over de al dan niet « Ponds ponds gewijze » betaling, dan wel over de betaling in de orde der loonsafstandsbetekening:

Aangezien waar een afstand van schuldvordering niet tegenstelbaar is aan derden, zolang die afstand hem niet is betekend of bij authentieke akte is aanvaard — zelfs zo die afstand een vaste datum heeft — die afstand van schuldvordering hem wel tegenstelbaar is zodra gezegde betekening of aanvaarding bij authentieke akte is geschied.

Aangezien een afstand van schuldvordering als gevolg heeft dat deze definitief verdwijnt uit het patrimonium van deze die zijn vordering heeft afgestaan om in 't patrimonium overgenomen te worden van de « cessionaris », die dan ook definitief schuldeiser wordt: hetgeen dan ook als gevolg heeft dat de schuldenaar zich niet langer meer bevrijden in handen van degene die zijn schuldvordering heeft afgestaan; (De Page, Traité él. dr. civ., Tome IV, n° 433/439 vgl.)

Aangezien 't enkel element om vast te stellen aan wie de bij afstand van schuldvordering de inbeslaggelegde gelden, bij concurrentie van verschillende schuldeisers dienen uitgekeerd wordt bepaald door de eerste afstandsbetekening, om dan in rangorde gevolgd te worden door de andere afstandsbetekeningen; (De Page, ibidem, « Le cessionnaire est définitivement créancier. Le débiteur ne peut donc plus se délibérer valablement entre les mains du cédant. Le paiement qu'il ferait serait nul à l'égard du cessionnaire. Il ne peut plus opposer aucune exception qui naîtrait postérieurement à la signification, entre lui et le cédant. Il ne peut plus se refuser, enfin, à ce que le cessionnaire le poursuive en recouvrement de la créance.... Il en résulte que toute saisie-arrêt faite par les créanciers du cédant postérieurement à la signification, est dépourvue d'objet, que le curateur de faillite du cédant devra s'incliner devant la cession, qu'il en sera de même du créancier gagiste du cédant dont la constitution du gage est postérieure à la signification. Il en résulte qu'entre deux cessionnaires de la même créance, c'est celui qui a fait signifier le premier qui sera, à l'égard de l'autre, réputé créancier, même si son titre est postérieur à celui du cessionnaire avec lequel is se trouve en conflict, ou si celui-ci seul, a été mis en possession du titre de la créance par le cédant. L'art. 1141 c.-civ. est inapplicable à notre cas, qui est exclusivement régi par l'art. 1690 c.-civ. Les règles qui précèdent sont applicables à l'Etat, qui nonobstant l'art. 9 du Decret du 18-8-1807, ne doit plus avoir égard aux saisies-arrêts pratiquées entre ses mains, postérieurement à la signification de la cession ») (Cass. 31-10-1889 Pas. 1889 I 329).

Aangezien in toepassing van bovengemelde principen — onder voorbehoud van 't geen nagaandelijk dient gezegd —, rekening gehouden met de rangorde der afstandsbetekening, de in handen van N.V. Boelens beslagen gelden in casu dienen uitbetaald — en dit tot uitputting der inbeslaggelegde gelden — eerstens aan hoofdaanlegster S.A. Les Assurances du Crédit

voor het bedrag der afstandsbetekening dd. 15-6-53, te verminderen met 't bedrag dat reeds werd betaald nl. 11.000 fr., tweederzijds aan N.V. Magec voor het bedrag der afstandsbetekening dd. 6-5-54, derderzijds aan de ontvanger van belastingen voor 't bedrag der afstandsbetekening van dd. 13-5-54, vierderzijds aan hoofdaanlegster voor 't bedrag der afstandsbetekening dd. 22-6-54 en vijfderzijds aan S.A. Van Goitsenhoven voor 't bedrag der afstandsbetekening dd. 9-7-54;

Aangezien ter beslecht'ing van de feitelijke der betwisting evenwel nog twee twistpunten dienen opgelost nl. te weten a) of de loonsafstandsbetekeningen rechtsgeldig zijn geschied en b) welk het juist bedrag is dat N.V. Boelens ingevolge gezegde afstandsbetekeningen hadde moeten weerhouden, juist bepaald te weten welk loon De Groote E. bij hoofdgedaagde heeft verdiend tussen de tijdsperiode van 15-6-53 — zijnde de datum van de eerste afstandsbetekening — en de datum van buitendiensttreding van De Groote bij hoofdgedaagde;

A. Over de al dan niet rechtsgeldige afstandsbetekening:

Aangezien inderdaad hoofdaanlegster zelf verklaart haar recht te putten uit het feit dat ze als gesubrogeerd in de rechten van haar verzekerden, dewelken zij verklaart vergoed te hebben, optreedt; dat ze evenwel niet bewijst haar verzekerden vergoed te hebben: 't geen nochtans juist van essentieel belang is, daar in strijdig geval de betekening van loonsafstand door haar gedaan onontvankelijk en van generlei waarde zou zijn, bij gebrek aan rechtsbelang;

dat de oplossing van dit feit in casu van des te meer belang is, daar er verschillende schuldeisers in concurrentie zijn zodat bij rechtsongeldige afstandsbetekening door hoofdaanlegster, de concurrerende schuldeisers in eerste rangorde zouden komen voor de uitbetaling;

Aangezien daarenboven het opvallend voorkomt dat hoofdaanlegster bij dagvaarding van 25-6-55 — zijnde het rechterlijk contract — verklaart te verzekeren en vergoed te hebben de S.A. Soficosa te Doornik en de firma Usicontact te Brussel, wijl ze ter staving harer vordering de afstandsbetekening dd. 15-6-53 voorbrengt, waarin ze verklaart verzekerd en vergoed te hebben de S.V. Acredifina te Mechelen en Soficosa, wijl de afstandsbetekening van 22-6-54 verband heeft met Usicontact;

Aangezien meer dan dat hoofdaanlegster ter staving der afstandsbetekening twee verkoopcontracten op crediet voorlegt waaronder nl. één bestaande tussen de genaamde De Raedt en de echtelingen De Groote-Rousseau, groot 11.564 fr., betaalbaar bij Acredifina — waarvan wel sprake in de afstandsbetekening, doch niet in het rechterlijk contract d.i. de dagvaarding van 25-6-55 en één andere bestaande tussen de genaamde Lemaire en de echtelingen De Groote-Rousseau, groot 10.504 fr., betaalbaar bij U.F.I.H., waarvan sprake is noch in de afstandsbetekening, noch in het rechterlijk contract;

Aangezien ophelderingen desbetreffend zich noodzaken;

B. Over het door De Groote E. bij gedaagde N.V. Boelens getrokken loon:

Aangezien hoofdgedaagde beweert enkel een bedrag van 7.861 fr. (buiten de reeds betaalde 11.000 fr. aan S.A. Assurances du Crédit en 455 fr. aan de belastingen) — op 't loon van De Groote E. te hebben afgehouden, wijl dit volgens hoofdaanlegster nog 11.000 fr. zou moeten bedragen en gedaagde op tussenkomst

N.V. Magec juist uit die hoofde aanlegster op tussenkomst sommeert om het juist bedrag van 't loon te laten kennen;

Aangezien hoofdgedaagde, tevens aanlegster op tussenkomst, in gebreke is gebleven dit tot heden te doen; dat dus ook betrekkelijk dit twistpunt ophelderingen dienen verschaft en derhalve N.V. Boelens gehouden is 't bewijs der aan haar werknemer De Groote toekomende lonen te leveren voor de periode gaande van de eerste afstandsbetekening tot de buitendienst-treding.

Dat zich uit beider hoofde heropening der debatten noodzaakt;

Wat de gevorderde schadevergoeding van 1.000 fr. voor laattijdigheid betreft:

Aangezien uit het geheel der bovengemelde elementen en motieven niet blijkt of slechts maar kan afgeleid dat hoofdgedaagde te kwader trouw was of zelfs maar enige fout kan ten laste gelegd, wijl hoofdaanlegster nog ten huid'gen dage in gebreke blijft het bewijs van haar goed recht te leveren en hoofdgedaagde, ten overstaan van de verschillende loonsafstandsbetekeningen, terecht in twijfel verkeerde over de juiste draagwijdte of minstens uitvoering harer verplichting;

dat in elk geval, nog aangenomen dat die schadeloosstelling zich zou verrechtvaardigd hebben, dit bedrag niet kon afgehouden van de inbeslaggenomen gelden, daar dit enkel en alleen zou geschieden ten nadele van de medeschuldeisers - loonsafstandsbetekenaars: 't geen voor dezen een rechtsontkenning zou betekenen;

dat derhalve dit gedeelte der hoofdvordering, voor zover deze zou ontvankelijk verklaard, elke grond mist, zodat ze hic et nunc dient afgewezen;

Over de door N.V. Magec gestelde tegenvordering:

Aangezien, zoals uit de in huidige vonnis weergegeven motieven blijkt dat aanlegster op tegenvordering geen voorrecht heeft op grond van het door haar ingeroepen contract;

Aangezien gedaagde op tegeneis — ten minste voor zover de vordering zou ontvankelijk verklaard worden, ten onrechte de onontvankelijkheid van deze tegeneis inroept, vermits enerzijds deze rechtstreeks verband heeft met de betwisting als dusdanig, en tweerzijds gedaagde N.V. Boelens zelfs aan de rechtbank vraagt te zeggen voor recht aan wie ze dient te betalen;

dat over de gegrondheid ervan evenwel slechts kan beslist wanneer over de bovengemelde, nog te onderzoeken feiten, zal kunnen worden beslecht;

dat inderdaad voor zover zou komen vast te staan dat N.V. Boelens de 2/5 van 't werkelijk aan De Groote toekomende loon zou gehouden hebben tot betaling van dezes schuldeisers, gezegde maatschappij geen fout treft en haar derhalve geen persoonlijke veroordeling kan ten laste gelegd, wijl in strijdig geval de N.V. Boelens voor het niet verrechtvaardigd verschil persoonlijk aansprakelijk zou zijn;

Om deze redenen.

De Rechtbank maakt melding van de toepassing van art. 2 van de wet van 15 juni 1935;

Alle verdere of strijdige besluiten verwerpend als niet dienend ter zake;

Voegt de beide zaken ingeleid door exploit van deurwaarder Crauwels dd. 25-6-55 en door exploit van deurwaarder De Coninck dd. 6-7-55, ter algemene rol

ingeschreven onder de respectievelijke nrs 62.421 en 62.661 uit hoofde van verknochtheid samen;

Alvorens te oordelen over de ontvankelijkheid en de gegrondheid zo van de hoofdvordering, als van de vordering in tussenkomst, als over de tegeneis der N.V. Magec, beveelt de heropening der debatten om de redenen in huidige vonnis uiteengezet en hier als hernomen aangezien; enz.

VREDEGERECHT TE BERCHEM

4 april 1956.

Rechter: M. Baeten.

Advocaten: Mrs Truyen en Ooms.

1. Burgerlijke rechtsvordering. — Wraking van het slachtoffer als getuige.
2. Aansprakelijkheid van de spoorweg. — Aan reiziger overkomen ongeval. — Schuld van het slachtoffer.

1. Wanneer het slachtoffer, in wiens rechten eiseres (ziekteverzekering) is getreden, bij het geding een stoffelijk belang heeft, dat zwaar genoeg is om zijn getuigenis verdacht te maken, moet de wraking van het slachtoffer als getuige worden aanvaard.
2. Zo een reiziger zich vasthoudt aan het raam van een portier en zijn hand niet wegtrekt, als de treinconducteur « Pas op! » roept en het portier langzaam toedruwt, met het gevolg, dat de vingers van de reiziger geplet worden, heeft het slachtoffer schuld en is de N.M.B.S. niet aansprakelijk.

Verenigde Syndicaten t/ N.M.B.S.

Herzien ons vonnis dd. 8 mei 1956, geregistreerd, waarin een getuigenverhoor bevolen werd;

Gezien de processen-verbaal van getuigenverhoor, dd. 6 juni 1956 geregistreerd en 20 juni 1956 geregistreerd;

Aangezien blijkens vermeld proces-verbaal verweerder de getuige Cools Jozef, voor dat deze gehoord werd, gewraakt heeft om reden dat aanlegster in diens rechten, beweerd slachtoffer van het ongeval, getreden is; dat zij ons vraagt die wraking te aanvaarden en te zeggen voor recht dat diens getuigenis niet zal gelezen worden;

Aangezien de getuige Cools Jozef, als beweerd slachtoffer van het ter zake bedoeld ongeval, in wiens rechten aanlegster zou getreden zijn, in het onderhavig geding een stoffelijk belang heeft, dat machtig genoeg voorkomt om zijn getuigenis verdacht te maken; dat derhalve de wraking van die getuige dient aanvaard en zijn getuigenis niet weerhouden in het geding;

Aangezien uit de verklaringen van de overige getuigen gebleken is: 1° dat op 30 maart 1955, rond 7 uur 's morgens, Cools Jozef te Mortsel op de trein Antwerpen - Aarschot gestapt was en zich vasthiield aan het raam van het portier; 2° dat alsdan een aangestelde van verweerder het portier toedeed, met het gevolg dat vingers van de hand van Cools geplet werden;

Aangezien dus het ter zake bedoeld ongeval bewezen is;

Aangezien aanlegster aanvoert dat verweerder voor de schade door het ongeval aan Cools Jozef veroorzaakt, verantwoordelijk is krachtens artikel 4 van de wet van 25 augustus 1891, minstens krachtens artikel 1384 van het burgerlijk wetboek;

Aangezien verweerster dat betwist, om reden dat, naar zij beweert, het ongeval veroorzaakt werd door de schuld van het slachtoffer;

Aangezien luidens artikel 4, van de wet van 25 augustus 1891, de vervoerder verantwoordelijk is voor de ongevallen aan de reizigers overkomen, indien hij niet bewijst dat die ongevallen te wijten zijn aan een vreemde oorzaak, waarvoor hij niet instaat;

Aangezien de schuld van het slachtoffer zulke vreemde oorzaak is;

Aangezien, zoals verweerster voorhoudt, uit de verklaringen van de niet gewraakte getuigen gebleken is dat het ter zake bedoelde ongeval veroorzaakt werd door de schuld van Cools Jozef, die, toen de aangeestelde van verweerster « Pas op » riep en het portier langzaam toeduwde, zijn hand niet van het raam van het portier wetrok;

Aangezien derhalve verweerster noch krachtens artikel 4 van hogervermelde wet, noch krachtens artikel 1384 van het burgerlijk wetboek verantwoordelijk is voor de schade door het ongeval aan Cools Jozef veroorzaakt;

Om deze redenen:

Uitspraak doende tegensprekelijk, aanvaarden de wraking van de getuige Cools Jozef en zeggen dat diens getuigenis uit het geding dient geweerd; verklaren de eis ongegrond en wijzen hem af;

Veroordelen aanlegster tot de kosten.

WERKRECHTERSRAAD TE ANTWERPEN

6 maart 1956.

Voorzitter : M. Van den Bergh.

Rechtskundig Bijzitter : M. P. Speyer.

Advocaat : Mr J. Dyck.

Vertegenwoordiging in rechte. — Vakbond-afgevaardigde als vertegenwoordiger van partij voor het arbeids-gerecht.

Van de van een volmacht voorziene vakbond-afgevaardigden, die volgens een reeds gevestigde traditie de gewoonte hebben minvermogenende personen voor de arbeidsgerechten te vertegenwoordigen, kan op zijn minste worden geëist dat zij zich onderwerpen aan de regels van fair-play, die door de leden van de de Balie volgens een nog veel oudere traditie worden geëerbiedigd en die van deze laatsten de natuurlijke en onmisbare helpers van het gerecht maken.

P.V.B.A. Hofma t/ Buytaert.

Overwegende dat de van volmacht voorziene syndicale afgevaardigden die, volgens een reeds gevestigde traditie de gewoonte hebben minder economisch sterke personen voor het arbeidsgerecht te vertegenwoordigen, minstens kan geëist worden dat zij zich zouden onderwerpen aan de regels van fair-play die door de leden van de Balie, volgens een nog veel oudere traditie, worden geëerbiedigd en die van deze laatsten de natuurlijke en onmisbare helpers van het gerecht maken;

Overwegende dat in casu blijkt dat de zaak die thans op verzet voorkomt, een zekere vertraging heeft ondergaan ingevolge het opstellen van schriftelijke besluiten zowel door de raadsman van aanlegster op verzet, Mr J. Dijk, als door de heer J. Wuyts, syndicaal

afgevaardigde, die de verweerder op verzet, krachtens een uitdrukkelijke volmacht vertegenwoordigt; dat de besluiten van deze laatste pas op 22 november 1955 werden opgezonden en aan de raadsman van aanlegster op verzet nog gebeurlijk de gelegenheid diende gegeven deze besluiten met zijn cliënte te onderzoeken;

Overwegende dat de zaak op 6 december 1955 terug opgeroepen werd; dat het de vertegenwoordiger van verweerder op verzet, in geval van afwezigheid van aanlegster op verzet of van haar raadsman, drager der stukken, eventueel toegelaten was verstek te nemen; dat het nochtans alleszins in dit geval een elementaire verplichting van loyaliteit zou geweest zijn de raadsman van aanlegster op verzet van deze intentie op voorhand te verwittigen, zodat hij voorzorgsmaatregelen had kunnen nemen en o.a. het nodige had kunnen doen om op de zitting van 6 december 1955 aanwezig te zijn of vertegenwoordigd te worden; dat het niet onnuttig is er op te wijzen dat een dergelijke praktijk steeds geëerbiedigd wordt tussen leden van de Balie; dat zij zich des te duidelijker opdroeg daar partijen sedert lang in briefwisseling waren, de zaak beiden goed hadden ingestudeerd en besluiten hadden gewisseld, wat voldoende wees op het inzicht van Mr Dijk de belangen van aanlegster op verzet verder te behartigen;

Overwegende dat Mr Dijk op de zitting van 6 december 1955 niet verscheen omdat hij — van adres veranderd zijnde — niet door de verwittiging van de Griffie getroffen werd; dat evenwel de syndicale afgevaardigde, die verweerder op verzet vertegenwoordigde, geen enkele reden had om te geloven dat Mr Dijk sedert het opzenden dd. 22 november 1955 van de voornoemde besluiten, plots had afgezien van de verdediging van aanlegster op verzet; dat in stede van verwonderd te zijn over de afwezigheid van de advocaat en getracht te hebben hem desnoods telefonisch of anders te bereiken, de syndicale afgevaardigde zich de zaak zeer gemakkelijk maakte, aandrang op het nemen van een verstek en aan de Raad deed opmerken dat de zaak reeds meermaals werd uitgesteld zonder te spreken van de briefwisseling die gevoerd was en nog minder van de besluiten die nog maar onlangs door hem doorgestuurd werden; dat in feite de zaak op 6 december 1955 hoogstens slechts enkele dagen vroeger door partijen in staat was gebracht en dus pas voor het eerst nuttig kon gepleit worden;

Overwegende dat de handelwijze van de syndicale afgevaardigde in deze zaak indruist tegen een goede rechtsbedeling; dat de Raad hem dus niet langer in deze zaak kan aanvaarden als gevolmachtigde van verweerder op verzet;

Om deze redenen,

Het arbeidsgerecht van Antwerpen, alle verdere of tegenstrijdige besluiten verwerpende, en alvorens recht te doen en alleen oordelend over het incident, zegt dat in de zaak waarover het thans te oordelen heeft, de heer J. Wuyts niet meer kan aanvaard worden als vertegenwoordiger van verweerder op verzet; laat aan verweerder op verzet toe persoonlijk te verschijnen of zich te laten vertegenwoordigen door een advocaat, regelmatig ingeschreven in de Balie of door een ander gevolmachtigde die ingeval van betwisting door de Raad zal dienen aanvaard te worden; stelt de zaak voor verdere behandelingen vast op een later te bepalen zitting; voorbehoudt de kosten.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

BOEKBESPREKING

P. Calamandrei. — Procedure and Democracy. —
New York University Press. — 1956. — 104 p.

Voor vele juristen is het procesrecht een droge en vervelende stof, een noodzakelijk kwaad dat wel onvermijdelijk is bij de praktische toepassing van de rechtsregelen, doch dat ten slotte slechts een zuiver technisch belang heeft en dat berust op enigszins willekeurige en voortdurend veranderlijke grondslagen. Deze mening is vanzelfsprekend verkeerd en het is reeds zo dikwijls door vooraanstaande auteurs bewezen geworden hoe de procedureregels een van de meest levendige afdelingen vormen van de grote sfeer van het recht, hoe ze innig verweven zijn met de materiële rechtsnormen en hoe ze bepaald zijn door de sociale structuur van de maatschappij. Dit is nog in de laatste jaren in verschillende geschriften op glanzrijke wijze aangetoond geworden en ik denk hierbij aan het uitstekend boek van Wilhelm Sauer «Allgemeine Prozessrechtslehre» (1951) en aan het zo voortreffelijk werkje van Prof. Eduardo Couture der Universiteit van Montevideo «Introduction à l'étude de la procédure civile» (1950), waarin de lessen werden uitgegeven die de auteur in het jaar 1949 gaf aan de rechtsfaculteit van Parijs.

Zopas werd door de New York University Press in de bekende reeks «Studies in comparative law» een boek uitgegeven dat handelt over de grote beginselen die de rechtspleging bepalen «Procedure and democracy» van de hand van Piero Calamandrei. Het brengt ons de tekst van zes lezingen welke Calamandrei hield in de maand februari 1952 voor de Nationale Universiteit van Mexico.

Het is pas enkele maanden geleden dat ons de tijding bereikte van het onverwacht overlijden van Calamandrei en dit pijnlijk bericht heeft bij de vele juristen, die over heel de wereld Calamandrei kennen en bewonderen, een grote verslagenheid gewekt. Piero Calamandrei was inderdaad een persoonlijkheid van uitzonderlijke betekenis. Hij was een van de meest vooraanstaande Italiaanse advocaten en was gehecht aan de balie van het Italiaans Hof van Cassatie; hij was tevens professor aan de universiteit te Florentië en hij heeft in verband met het recht van zijn land een reeks studies en geschriften gepubliceerd, waardoor hij zich een hoog aanzien verworven had. Op internationaal gebied is echter Piero Calamandrei vooral gekend door zijn merkwaardig boekje «Lof van de rechters door een advocaat», dat getuigenis aflegt van zoveel geest, van zoveel fijne psychologische zin en van een zo diep doordringen in de mysteries der rechtsbedeling, dat gerust mag beweerd worden dat dit werkje een parel is van ongeëvenaarde betekenis.

Elk jurist die belangstelling voelt voor de diepere zin van zijn praktijk zal dan ook met gretigheid kennis nemen van dit posthuum gepubliceerde werk waarin wij andermaal kunnen genieten van de schittering van Calamandrei's geest en waaruit nogmaals tot ons spreekt de stem van deze fijne psycholoog en diepe denker.

De voordrachten, die in dit boek verzameld werden, zijn gewijd aan het verband tussen procedure en democratie. Zij bevatten echter veel meer dan hun titel aangeeft en het is vooral de diepere zin van de rechtsbedeling in de tegenwoordige sociale omstandigheden die het voorwerp uitmaakt van het werk.

Op geestige wijze begint Calamandrei met aan te tonen dat een wetboek voor rechtspleging door sommigen wordt opgevat als een vade-mecum voor de

gerechtelijke praktijk op dezelfde wijze als men een handleiding zou gebruiken voor een amateur-fotograaf. Deze opvatting heeft natuurlijk niets met de werkelijkheid te maken. Onze wetboeken van rechtspleging zijn een geleidelijke kristallisatie van eeuwenoude ondervinding. Zij zijn de weerslag van de gebruiken van menigvuldige generaties en zij vormen slechts een moment in de eeuwige evolutie van de rechtsbedeling onder de drang van het sociale leven. Wanneer er in de laatste tijd menigmaal op gewezen werd dat het karakteristieke van de wetten op de rechtspleging ten huidige dage bestaat in de rationalisatie van het proces, acht de schrijver dat in hun diepste zin de procedureregels bepaald zijn door de levende kracht van de gewoonte die overheersend is zowel in het publiek recht als in het privaat recht; de regels neergeschreven in het wetboek zijn slechts een lege vorm en alles hangt ervan af welke stof in deze vorm gegoten wordt.

Met doorslaande voorbeelden toont de auteur aan hoe de praktijk de regels wijzigt, hoe de inzichten van de wetgever volledig door de practici vervormd worden, welke weerstand bij de rechtsbedeling geboden wordt tegen sommige pogingen tot hervorming en hoe de maatregelen, die met de beste bedoelingen genomen worden, in werkelijkheid zeer dikwijls omslaan in hun tegendeel. Hier wordt ook als voorbeeld gesteld de Franse strafvordering, die in liberale geest de aanwezigheid van de raadsman van de verdachte bij het strafrechtelijk onderzoek toeliet, wat echter geleid heeft tot een verscherping van de politionele actie en ten slotte het tegendeel heeft bereikt van hetgeen bedoeld werd.

De drang van de sociale werkelijkheid is bepalend voor de toepassing der procedureregelen. En deze sociale werkelijkheid is zeer verschillend naar gelang de nationale geest van het land waarin men de procedure nagaat. Op typische wijze zegt Calamandrei dat, wanneer in Italië het proces de uiterlijke schijn heeft van een theatrale vertoning, een gelijkaardig geding in Engeland zich eerder afspeelt in de sfeer van een religieuze dienst.

Het gevaar van de democratie is nu juist de overdreven rationalisatie; het blindeling aanvaarden van de abstracte rede als zijnde een voldoende criterium voor de controle van onze menselijke bestemming. Dit is een zwakte en zelfs een euvel waartegen de juristen, die de democratische staatsgedachte beleiden, dienen te reageren.

Een tweede voordracht is gewijd aan de functie van de rechter. Wat een illusie is het te menen dat de rechter enkel syllogismen zou hebben toe te passen; dat zijn taak er enkel zou in bestaan een bepaald feit onder een algemene norm te subsumeren. Hierin ziet Calamandrei niets anders dan een sereen optimisme. Deze overdreven vereenvoudiging van het probleem der rechtstoepassing legt enkel getuigenis af van naïveteit. Het domein waarop niet gevonnist wordt volgens de wet, doch uitsluitend in billijkheid is overgroot. De inhoud van de begrippen, zoals goede trouw, behoorlijke zorg en dergelijke, die zo essentieel zijn voor de rechtstoepassing, liggen ten slotte volledig buiten de formalistisch-wettelijke sfeer. De rechter blijft steeds in de eerste plaats een levend mens, beïnvloed door de omstandigheden waarin hij leeft en door de maatschappelijke opvattingen welke hij dient en het is dan ook weerom een illusie de onpartijdigheid van de rechter te beschouwen als een volledige afzijdigheid van alle politieke overtuiging. Het zijn de politieke ideeën die de wet smeden en de politieke atmosfeer van een bepaalde gemeenschap heeft nood-

zakelijkerwijze op de rechter een doorslaande invloed. Soms wordt dit brutaal doch oprecht erkend, zoals in de Sovjet-republiek. Meestal wordt dit in onze Westerse landen gecamoufleerd zonder nochtans de werkelijke dwang, die zich op de rechter doet gelden door de politieke atmosfeer, te kunnen uitschakelen. Het is zaak dit realistisch te erkennen en het gevaar voor de democratie bestaat in het onwezenlijk begrip van de rechter, zoals dit voorkwam bij Montesquieu die er in zag «un être inaméné». Het is deze opvatting van de rechter die leidt tot bureaucratische onverschilligheid en ongevoeligheid en ten slotte tot onverantwoordelijkheid.

Het vraagstuk der verantwoordelijkheid van de magistraat en van zijn onafhankelijkheid wordt dan in het derde hoofdstuk onderzocht en met alle scherpheid doet Calamandrei uitschijnen hoe ten slotte de onafhankelijkheid van de magistratuur een leeg begrip blijft zolang, niettegenstaande de onafzetbaarheid, de toekomst van de carrière van de rechter afhangt van de uitvoerende macht. Dit moet fataal voor gevolg hebben dat de rechter zich hoofdzakelijk laat leiden door datgene wat zijn loopbaan zal bevorderen. Vandaar dat in Italië, in sommige perioden van aanstaande promotie, de rechter er zich op toelegt eerder geleerde vonnissen te vellen dan juiste en rechtvaardige. Tegenover dit euvel stelt Calamandrei de voortreffelijkheid van het Engels systeem dat promotie uitsluit en al de rechters, wat eerbetuigingen en wedden betreft, op gelijke lijn stelt. Dit alleen maakt de rechter «free from that conformism that is the bastard son born of the union of fear and hope».

Hierbij worden dan geestrijke uiteenzettingen gevoegd betreffende de voordelen en de nadelen van de enige rechter en van het geheim der beraadslaging of de publieke deliberatie.

Voor al in Italië, zegt Calamandrei, is er hoofdzakelijk te vechten tegen de luiheid en het conformisme, zelfs bij de rechters. Hij verwacht veel van een betere verhouding tussen de advocatuur en de magistratuur en hij zou het een zegen vinden wanneer de behandeling van het rechtsgeval hoofdzakelijk zou bestaan in een dialoog tussen de rechter en de raadsman.

De crisis in de motivering vormt het voorwerp van het vierde hoofdstuk. In wezen is de motivering van gerechtelijke beslissingen bedoeld als een pedagogische functie. De motivering is echter maar al te dikwijls een scherm om de werkelijke motieven, die tot de beslissing geleid hebben, te verduiken. Bij het verdicht van de gezwoornen komt geen motivering voor. In alle vrijheid zijn ze enkel aangewezen op hun overtuiging en hun gevoel. Bij een gemotiveerd vonnis is het meestal niet anders. De rechter laat zich eerst en vooral leiden door zijn intuïtie en daarna slechts kleedt hij deze aan met een logische redenering. Met fijne psychologische zin toont de auteur aan hoe zich bij de jurist stilaan een «feeling for law» ontwikkelt en hoe deze «feeling» ten slotte alles overheersend is bij de vorming van het besluit. En wanneer nu het geweten van de rechter zich verzet tegen de inhoud van de wet en wanneer hij in sommige gevallen verplicht is overtredingen te beoordelen die hij zelf begaat, zoals dit regelmatig gebeurde in de bezettingstijd, dan onttaart de motivering van het vonnis tot een hypocriet expedient, waardoor de werkelijke factoren, die tot de beslissing hebben geleid, worden verborgen.

Het doel is dat de intuïtie, die de aanleiding is tot het besluit en de redenering die de proef op de som is, zouden kunnen samenvloeien. In democratische regimes is de wet het product van het sociaal geweten, terwijl de rechter deel uitmaakt van de maatschappij

waarin hij leeft, en bij de toepassing van de wet is het volstrekt geboden dat in plaats van een zuiver abstracte redenering de geest van de wet en de bedoeling van de wetgever zouden kunnen gevolgd worden.

Bijzonder spannend is het hoofdstuk dat gewijd wordt aan de dialectische aspecten van het proces waarin Calamandrei een ongenadige kritiek levert van de procedure, zoals deze opgevat wordt in de totalitaire staten. Hij assimileert volledig het debat vóór de rechtsmacht aan de strijd tussen het bewind en de oppositie in het parlement. De tegenstrever dient een medewerker te zijn en geen vijand, zoals dit zo voortreffelijk is gesymboliseerd in de loyale oppositie in het Brits publiek recht. Vandaar de uitzonderlijk grote betekenis van het optreden van advocaten in het rechtsgeding. Zij dienen met de rechters in een verhouding te staan als deze van «verbonden vaten», «good judges make good lawyers and vice versa. Judges who despise counsel despise themselves». Het grootste verlies voor de rechtsbedeling zou dan ook bestaan in de hervorming van een vrije balie tot een staatsbureaucratie. De advocatuur is steeds de laatste beschermmer geweest van de vrijheid en de hoogste steun van de democratische staatsordening. Vandaar de scherpe aanvallen van alle totalitaire regeringen op de balie.

Ten huidige dage zijn echter in de democratische staat de verhoudingen enigszins vergiftigd door het wantrouwen. Er is wantrouwen van de rechters tegenover de advocaten en er is wantrouwen van de advocaten tegenover de rechters. Dit is een groot bezwaar voor de open en mondelinge behandeling van de zaken. Pikant doet de auteur opmerken dat de rechter en de raadsman tegenover elkaar staan als timiede verliefden die in elkaars tegenwoordigheid niet weten wat zeggen, doch, zodra ze alleen zijn, lange liefdebrieven samenstellen die ze gedurende weken bij zich houden om deze bij een latere gelegenheid in stilte uit te wisselen.

Volgens Calamandrei is de allereerste voorwaarde om een behoorlijke keus van rechters te doen dat deze zouden kunnen bogen op een langjarige rechtspraktijk, zoals dit meestal in Engeland het geval is. De verhouding tussen rechters en advocaten, dat het fundamenteel vraagstuk is van het gerechtelijk proces, is een probleem van wederzijds begrip. De rechter moet dankbaar zijn aan de advocaat die hem ontlast van de vermoeiende arbeid de blote feiten om te zetten in verstaanbare rechtstaal, terwijl de advocaat begrip moet hebben voor de vreselijke verantwoordelijkheid die bij de rechter berust bij het doen van de keuze die hem is opgelegd.

Ten slotte wijdt Calamandrei het laatste hoofdstuk van zijn boek aan de eerbied voor het individuele in het rechtsgeding. Deze eerbied voor het individuele kan slechts verzekerd worden door volstrekte gelijkheid van de beide litigerende partijen en waar de aanwezigheid van een advocaat een zo overwegend belang heeft is de verzekering van de verdediging ook van de armste rechtsonderhorige door een advocaat van zijn keuze een van de essentiële voorwaarden in de democratie opdat niet zou kunnen gesproken worden van een klassegerecht, waar degene die over middelen beschikt zich tot een raadsman kan wenden die over ondervinding en kennis beschikt die groter zijn dan deze van een toegewezen confrater.

De verhouding van vertrouwen tussen cliënt en raadsman is niet alleen de spil van de advocatuur, zij is de waarborg voor een behoorlijke rechtsbedeling in een democratische staat. De dialectische gang van

het moderne burgerlijk proces leidt in de goede richting. Hoever echter zijn wij nog van dit doel verwijderd in de strafvordering? Op drastische wijze verklaart Calamandrei dat onze strafvordering nog de praktijken van het absolutisme niet heeft voorbijgestreefd; «one might even say beyond the brutal instincts of the barbarian horde». Hier staat men nog steeds op het standpunt dat de betichte niet als een mens doch als een zaak beschouwd wordt. En wanneer misschien in de inquisitoriale procedure geen fysisch geweld gebruikt wordt, is het moreel geweld des te meer aan de orde van de dag. Vooruitgang op dit gebied zal slechts te verwezenlijken zijn door de onbegrensde erkenning ook in de strafprocedure van de menselijke persoonlijkheid.

Deze beknopte samenvatting van de voornaamste ideeën ontwikkeld in het boek geeft slechts een vaag vermoeden van de rijkdom der gegevens waarmede de auteur deze ideeën adstrueert en van de fijnheid der opmerkingen en de raakheid der voorbeelden waarvan de tekst is doorweven.

Het zal helaas het laatste werk zijn dat wij van Calamandrei zullen lezen. Wij mogen dit boek beschouwen als een testament waarin de ondervinding ligt opgesloten van een groot jurist, een groot geleerde, een groot advocaat en een uitzonderlijk fijnzinnig mens.

René Victor.

BALIELEVEN

VOORZORGSKAS VOOR ADVOCATEN

Uitnodiging

Daar de buitengewone algemene vergadering van de « Voorzorgskas voor Advokaten » gehouden op dinsdag 12 maart 1957 het quorum niet bereikt heeft, verzoekt de Raad van Beheer de leden van de vereniging de buitengewone algemene vergadering van de Voorzorgskas te willen bijwonen, die zal gehouden worden op donderdag, 4 april 1957, te 14 u. 30, in het Justitiepaleis te Brussel.

Deze vergadering moet geldig beslissen, welk ook het aantal aanwezige leden zij, over volgende dagorde:

1. Onderzoek en stemming over het voorstel tot wijziging aan de statuten door:

a) de bijvoeging van volgende bepalingen bij artikel 35:

« Het register van de processen-verbaal bevindt zich in de maatschappelijke zetel waar alle leden er kennis kunnen van nemen, maar zonder dat het verplaatst wordt.

De besluiten van de algemene vergadering worden, indien nodig, ter kennis gebracht van de leden en de betrokken derden, hetzij per brief, hetzij per omzendbrief, hetzij door inlassing in een of meer gerechtelijke tijdschriften onverminderd de wijzen van publicatie voorzien door de wet ».

b) de vervanging, in de franse tekst, in art. 42bis, litt. a van de woorden « door de algemene vergadering van de Kas », door de woorden « door de belanghebbenden ».

2. Aanduiding van een beheerder voor te stellen door de Balie van Brussel.

3. Allerlei inlichtingen betreffende de wet van 30 juni 1956.

4. Allerlei.

De advokaten-leden van de vereniging die verhinderd zouden zijn de vergadering bij te wonen en die zich wensen te laten vertegenwoordigen, kunnen daarvoor volmacht geven aan een ander lid.

Deze volmacht moet geen bijzondere vorm hebben en kan afgegeven worden aan het bureau van de vergadering.

Het getal stemmen waarover een lasthebber kan beschikken is beperkt tot tien. (Art. 32 van de statuten).

De President van de Raad van Beheer,
(get.) Ch. BOELENS.

VLAAMSE CONFERENTIE BIJ DE BALIE TE ANTWERPEN

Voordracht van de Heer Rechter Ceulemans

Talrijke confraters hebben op 15 maart 1957 weer en wind getrotseerd om aanwezig te kunnen zijn op de voordracht van de Heer Rechter Ceulemans over « De Komische Film ».

De perfecte wijze waarop de spreker zijn stof meester was, de originaliteit van het onderwerp, de diepgaande kennis der filmgeschiedenis, gepaard met de kunst een thesis op aangename en boeiende wijze, in een zuivere taal voor te brengen, waren enkele der redenen van het welverdiende succes dat de spreker te beurt viel voor zijn wel gedocumenteerde uiteenzetting.

In tegenstelling met de mening van sommigen, is spreker van oordeel dat de klucht, in plaats van een minderwaardige vorm van blijspel te zijn, integendeel een op zichzelf staand genre is. De klucht ziet immers alles in karikatuur, in schelle vormen en felle kleuren. De wereld van de klucht is een wereld op zichzelf, soms zeer verwijderd van de werkelijkheid, doch dit heeft niet het minste belang daar de klucht haar reden van bestaan vindt in de lach en slechts dit doel tracht te bereiken.

Om het wezen van het komische te bestuderen is het dan ook noodzakelijk de lach « au sérieux » te nemen en, zoals spreker het zegde « hem tegemoet te treden met het strak gelaat van wijsgeren en psychologen ».

Op aangename wijze worden dan de verschillende soorten « lach » onder de loupe genomen. Vreemd fenomeen: sommige der zeer ernstige bepalingen en omschrijvingen brachten op hun beurt de lachspieren der confraters in werking. Nieuw studieterrein voor psychologen en filosofen!

Er dient een streng onderscheid gemaakt te worden tussen enerzijds het toneelkomische en anderzijds het filmisch-komische. Dit laatste begint pas daar waar de mogelijkheden van het toneel eindigen en waar gegrepen wordt naar de technische middelen die alleen de film kent. Ettelijke voorbeelden worden hiervan gegeven.

Slechts twee landen hebben een indrukwekkende komische productie verwezenlijkt: Amerika en Frankrijk. De eerste filmklucht is Frans en dateert van 1895. Rigadin en Linder zijn de meest typische vertegenwoordigers van de eerste periode.

In Amerika staat men echter niet stil en spoedig zal de produktie van dit land deze van Frankrijk overvleugelen. Bekende namen: Stan Laurel, Buster Keaton, Harold Lloyd en last but not least Chaplin.

Een totale ommekeer in de techniek der komische film wordt echter teweeggebracht enerzijds door de geluidsfilm en anderzijds door de lengte der filmen.

Het wordt praktisch onmogelijk voor een komiek het publiek gedurende anderhalf uur aan het lachen te houden. Men gaat het werk verdelen en voortaan zal men het systematisch gaan proberen met twee of drie komieken tegelijk.

Het zuiver komisch genre zal echter toch stilaan verdrongen worden door andere technieken: de tekenfilm, de machtig opgezette showfilms. Het zuiver komische gaat teloor. Soms weet een komiek zich nog op de voorgrond te dringen maar niet zonder toegevingen: naast zich zal hij een of andere mooie vamp moeten dulden als een soort verzekeringspolis tegen mogelijke financiële ongevallen.

In Frankrijk betekent de opkomst van de geluidsfilm een catastrofe voor het komische genre. Er werd vertrokken van het standpunt dat film niets anders hoefde te zijn dan een weergave van het toneel. Te veel wordt de nadruk gelegd op het gesproken woord, de techniek wordt teveel verwaarloosd. Een gelukkige uitzondering zijn de filmen van René Clair. Aan artisten heeft men nochtans in Frankrijk geen gebrek.

Na dit algemeen overzicht handelde de Heer Ceulemans nog in het bijzonder over twee top-figuren: Charles Chaplin en René Clair. Deze geniale artisten worden op schitterende wijze aan ons voorgesteld. Hun werk wordt vergeleken en de evolutie van hun oeuvre wordt op markante wijze geschetst.

Met weemoed moet spreker echter vaststellen dat het komisch genre schijnt uit te sterven. Het meest onrustbarende is echter dat het verdwijnen van de lach niet beperkt is gebleven tot de film. Ons geslacht kan niet meer lachen. Komt dit misschien door onze huidige materialistische conceptie van het leven? Waar immers, aldus spreker, het geestelijke op de achtergrond geraakt moet ook het spirituele verdwijnen.

Als illustratie van deze voordracht werd een film van Harold Lloyd afgedraaid.

Voorzitter Bruno Wuyts was blij om bij het einde van de voordracht eens een vonnis over een rechter te mogen uitspreken. Zijn oordeel was dat de Heer Rechter Ceulemans op schitterende wijze zijn zaak gepleit en gewonnen had. Niemand der confraters zal er aan denken tegen dit vonnis in beroep te gaan.

A. K.

ERRATUM

Aansprakelijkheid wegens het veroorzaken van de dood van een ander naar Belgisch en Nederlands recht.

Kol. 1306, voorlaatste alinea: de zinsnede voorkomende in de voorlaatste regel « of nauwkeuriger: *de maat van het belang* » moet komen na het woord: « *belang* » op de vierde regel.

Kol. 1308, eerste alinea, vierde regel, lezen: « die deze inadequate *equatie* moet... »

Zelfde kol., tweede alinea, vierde regel, lezen: arbeider of *werkloze*. Zelfs... »

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift van de Vrederechters: n° 2 - februari 1957:

Rechtspraak.

Politica: n° 1 - januari 1957:

P. Van Zeeland, Europa tegenover Noord- en Zuid-Amerika. — Prof. Dr. M. Van den Bruwaene, De regieuze gedachten en het ideaal van Cicero. — Mr Dr. F. Bogaert, De rechten van de mens. — Prof. Dr. C. Van Gestel, Is God afwezig in de huidige arbeiderswereld? — Prof. Dr. P. Thuysbaert, De gemeente en de bevordering van de economische expansie. — Drs A. Van den Bosch, De schoolbevolking 1956-57 in de inrichtingen van het katholiek middelbaar onderwijs. — Prof. Dr. S. Strubbe, Prof. Dr. G. Van Dievoet, In Memoriam Prof. Dr. R. Monier.

Tijdschrift voor Notarissen: n° 3 - maart 1957:

P. Deweerdt, Uit de praktijk. — Openbare verkoop van onroerende goederen na faillissement. — Opbod. — Recht van samenvoeging.

Nederlands Juristenblad: afl. 11 - 16 maart 1957:

Mr F. C. A. Paris, Rondom het stamrechtmethode-arrest van de Hoge Raad van 17 oktober 1956. — Mr R. J. C. Cornegoor, Het systeem van artikel 344j. B.W. — Mr H. van Zanten, De nieuwe regeling voor de afgifte van kentekenbewijzen voor motorrijtuigen. — Mr F. M. Wilbrenninck, Nogmaals, « het ingevorderde rijbewijs ». — Mr C. A. Uniken Venema, Het nieuwe B.W. over gevonden dieren.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, n° 4483 - 16 maart 1957:

Prof. Mr J. C. van Oven, Artikel 177 B.W. (II). — Y. D. C. van Duyn, Fiscale Notities. — Prof. Mr G. de Grooth, Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Verbintenissenrecht (X).

Journal des Tribunaux: n° 4143 - 17 mars 1957:

M. Taquet et J. Degrez, L'affectation d'un immeuble en vertu de la loi du 30 juin 1956 relative à la pension de vieillesse des travailleurs indépendants. — Jurisprudence.

Revue pratique du Notariat Belge: 2408° livr. - février 1957:

J. Cayphas, Du conflit entre l'office national de la sécurité sociale et les contributions.

Juris Classeur Périodique - La semaine juridique: n° 11 - 13 mars 1957:

Pierre Brouillonnet, Citation des délinquants et significations des décisions pénales.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"